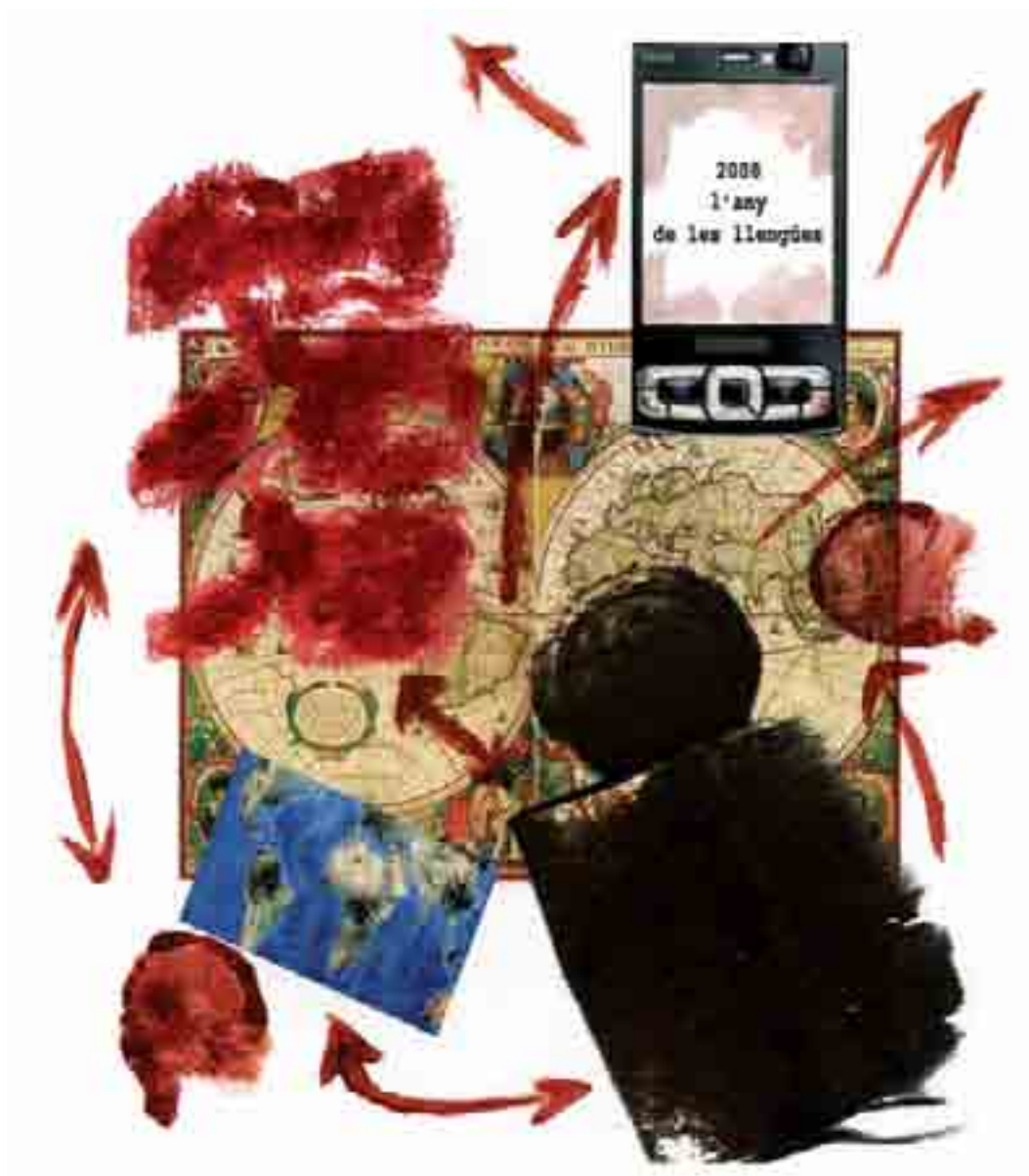

enXARXA'T

REVISTA DE LA XARXA DE DINAMITZACIÓ LINGÜÍSTICA DE LA UB

12

Primavera de 2008
Difusió gratuïta

Vint anys de serveis lingüístics
Primavera de la Llengua 2008

Gimcana de la Borsa d'Intercanvi Lingüístic

La gimcana de la Borsa d'intercanvi lingüístic consisteix en una sèrie d'activitats perquè els nous a les terres catalanes, mitjançant la participació en diverses propostes, coneguin la cultura del nostre país. A més, a cada activitat els participants acumulen punts, de manera que la persona que n'obté més guanya el premi final. El premi del segon semestre és un cap de setmana al delta de l'Ebre.

Properes activitats

Anem de públic a TV3 (dimarts 8 d'abril).

Visita guiada al Museu Nacional d'Art de Catalunya (dissabte 19 d'abril).

Anem al mercat, anem a la Boqueria! (dimarts 22 d'abril).

Festa de la Primavera de la Llengua (dijous 24 d'abril).

Visita guiada per la Barcelona revolucionària (dissabte 10 de maig).

Premi

El cap de setmana del 17 i 18 de maig al delta de l'Ebre

Activitat per a les persones inscrites a la Borsa d'intercanvi lingüístic. Les places són limitades i les activitats són gratuïtes.

Al web www.ub.edu/sl/gimcana hi ha tota la informació sobre les sortides i la manera com us hi podeu inscriure.

T'agrada fer coses?

T'importa el català?

Ja t'arriba per pagar la matrícula?
Coneixes les beques de col·laboració amb la Xarxa de Dinamització Lingüística de la Universitat de Barcelona? Que què fem?

Difusió d'informació i recursos lingüístics, organització i participació en actes culturals, acollida lingüística i cultural, elaboració de vocabularis, Borsa d'intercanvi lingüístic, participació a la redacció de la revista ENXARXA'T, recollida d'informació sociolingüística, preparació i difusió de campanyes en favor llengua.

Sí?, doncs t'interessa ser un becari de la Xarxa de Dinamització Lingüística. Estigues atent al web dels Serveis Lingüístics:
<http://www.ub.edu/sl/>

PRIMAVERA DE LA LLENGUA 2008

24 d'abril a partir de les 13 h al Campus de Mundet

La Xarxa de Dinamització Lingüística de la Universitat de Barcelona presentem la quarta edició de la Primavera de la Llengua, una jornada lúdica orientada a sensibilitzar l'alumnat sobre la importància de l'ús del català a les universitats.

DIJOUS 24 D'ABRIL

13 - 15.30 h Gran paella participativa (aprenem a fer una paella) i clar, dinar per a tothom.

16 h Tertúlia moderada per la professora Carme Junyent on hi participaran diversos professors que han vingut de fora i que han adoptat el català.

17.30 h Lliurament del III Premi Universitari de Poesia (amb la presència del poeta Joan Margarit) i del VIII Premi Arrelats de narrativa breu.

18 h *T'he somniat, Rodoreda*, a càrrec de l'Aula de Teatre de l'Associació d'investigació i experimentació teatral de la UB.

19 h Actuació de Surfing Sirles, guanyadors del tercer concurs de grups de música universitaris, que es va dur a terme en el marc de la Primavera de la Llengua de 2007.

Actuacions musicals en directe durant tota la jornada.

FONDÀRIA

- 4 Del Servei de Llengua Catalana als Serveis Lingüístics.
Joan Ramon Berengueras, Marta Juncadella, Montserrat Lleopart i Conxa Planas
- 7 La diversitat lingüística, un mosaic que s'esvaeix.
Eva Monrós
- 10 Per què preservar la diversitat lingüística?
Pere Comellas

QUEDEM AL BAR

- 12 Llengües al món i a la Universitat.
Núria Mateu i Irene Tarrés

L'ENTREVISTA

- 32 Quatre paraules amb... Lluís López.
Pep Cara

Els continguts d'ENXARXA'T estan subjectes a la llicència de Creative Commons Reconeixement-NoComercial-Compartir Igual. Les condicions de la llicència es troben a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es>.

FORA D'HORES

- 17 Zona d'emergències culturals
Un tastet del que apunten les tendències.
Gerard Corriols
- 18 Agenda
Oci a la ciutat.
Marta Gil
- 19 Zona de música
Cant coral i associacionisme.
Ramon Massana
- 22 Trepitjant la zona
Mercats medievals. Lourdes Rodríguez
- 23 Zona de teatre
Els titelles. Un món per descobrir.
Núria Mateu
- 24 Zona de cinema
L'objecte de disseny, en la nostra mirada.
Laura Pla
- 25 Zona de lectura
Any Rodoreda 1908-2008. Adelina Itó
- 26 Zona d'art
Una tarda amb el pintor Isidre Vicens.
Irene Tarrés
- 28 Ciberzona
Argumenta. Eva Gomàriz

Consell de Redacció (Xarxa de Dinamització Lingüística de la UB): Josep Cara, Georgina Castellà, Montserrat Lleopart, Marta Gil, Jordi Matas, Núria Mateu, Núria Petit, Conxa Planas, Lourdes Rodríguez, Sara Ruiz, Mar Saavedra, Irene Tarrés, Àstrid Vidiella.

Coordinació: Josep Cara.

Col·laboradors d'aquest número: Joan Ramon Berengueras, Emili Boix, Josep Cara, David Casals, Gerard Corriols, Àngels Egea, Javier Escarabajal, Albert Ferrer, António Garcia, Marta Gil, Eva Gomàriz, Francesc González, Júlia Gutiérrez, Adelina Itó, Kate Janer, Marta Juncadella, Montserrat Lleopart, Lluís López, Ramon Massana, Núria Mateu, Jaume Palau, Laura Pla, Conxa Planas, Eulalia Planas, Lourdes Rodríguez, Sara Ruiz, Irene Tarrés.

Revisió lingüística: l'Apòstrof, SCCL.

Edita: Serveis Lingüístics de la UB.

Disseny de la capçalera: Laura Velasco.

Obra de la portada: Joan Ramon Berengueras.

Disseny, edició i maquetació: l'Apòstrof, SCCL.

Versió digital: <http://www.ub.edu/enxarxat>

Imprimeix: Gramagraf SCCL.

DL: B-22352-02

ENXARXA'T té una periodicitat semestral. Els articles de la revista Enxarxa't reflecteixen exclusivament l'opinió de qui els signa. Per participar en el proper número o publicar una carta d'opinió, escriu-nos a enxarxat@ub.edu.

Amb el suport tècnic dels Serveis Lingüístic de la UB.

Amb la col·laboració del Vicerectorat d'Estudiants i Política Lingüística i del Comissionat per a Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya Amb el suport del Servei de Llengua Catalana de la UB

Del Servei de Llengua Catalana als Serveis Lingüístics:

El febrer de 1988, el Servei de Llengua Catalana començava la seva activitat sota la direcció de M. Teresa Cabré; uns mesos abans, el rector Bricall n'havia aprovat la creació i s'havia convocat el primer concurs de personal. Ens vam instal·lar al Pati de Ciències, en un espai amb altell que havia estat dels geòlegs, cosa que el Dr. Riba ens recordava sempre que venia a fer terminologia. Allà va començar la planificació lingüística de manera sistemàtica —per això podem parlar dels vint anys de serveis lingüístics a la UB—, però seria injust no recordar que deu anys abans, sent rector el Dr. Badia i Margarit, hi va haver la voluntat política de fer formació lingüística per a tots els col·lectius, i així naixien els cursos de català del Rectorat, amb Carles Duarte al capdavant. Vet aquí els trenta anys.

Quan vam arribar al Servei de Llengua Catalana, teníem un espai buit amb quatre taules i una màquina d'escriure elèctrica, i fèiem servir disquets flexibles; professionalment teníem dos perfils: traductor, corrector i terminòleg, d'una banda, i formador, d'una altra. Vam començar a treballar en la correcció i la traducció de documents institucionals, en l'elaboració dels primers criteris lingüístics i en la fixació de models de documents administratius. La formació es va centrar fortament en el personal d'administració i serveis (PAS), amb cursos i recursos de llenguatge administratiu que tenien per objectiu fer del català la llengua d'ús vehicular en l'administració de la UB. El 1987 s'havien dut a terme les primeres enquestes d'actituds, de coneixement i d'ús de la llengua catalana de professorat, alumnat i PAS, i es van vertebrar dos plans gestors que havien de ser cabdals per a la normalització lingüística de la Universitat: el Pla de normalització lingüística i el Pla de dinamització lingüística —marc de la Xarxa de Dinamització—, inspirats tots dos en el model quebequès. Més endavant vam obrir, a l'Edifici Històric, el que havia

de ser el primer centre d'autoaprenentatge de llengua catalana.

La UB ja s'havia dotat d'una Comissió de Política Lingüística i, funcionalment, el Servei de Llengua Catalana depenia del Vicerectorat d'Estudiants —recordem Miquel Caminal i Jaime Rodríguez. Durant el mandat del rector Caparrós (1994-2001) es va crear primer una Delegació per a Política Lingüística, amb Josep M. Pons al capdavant, i després un Vicerectorat de Política Lingüística. Llavors es va obrir el primer espai d'autoaprenentatge multilingüe a la Facultat d'Econòmiques i una unitat a Mundet, embrió del que més endavant han estat els punts d'atenció als usuaris, a causa de la disseminació urbana dels campus de la nostra Universitat. Aleshores també s'aprova el Reglament d'usos lingüístics actual, s'articula l'acreditació diferida de coneixements lingüístics del professorat contractat i, en conseqüència, s'entra en una etapa de formació lingüística per als docents. Els serveis lingüístics de la majoria d'universitats —que ens comencem a coordinar entre nosaltres i amb la Xarxa Vives— somniem el multilingüisme i a la UB esbossem els primers documents de treball per constituir-nos com a servei multilingüe. Però encara havia de passar temps.

Mor sobtadament el rector Caparrós al final del curs 2000-2001. Enfoquem el Rectorat Tugores, amb Jordi Matas a càrrec del Vicerectorat, amb una clara empenta normativa: l'Estatut de la UB, que concreta els aspectes de llengua pròpia i oficial, i la provisió de places de professorat, entre d'altres. També es reformen els reglaments de centre, que donen a les comissions de dinamització de la Xarxa una nova consideració. S'incrementa rotundament la política lingüística per a la docència, creix la implicació de la UB amb la Xarxa Vives i s'accentuen les relacions amb l'Administració, especialment amb el DURSI. No és fins ara que fem realitat el servei multilingüe: integrem l'assessorament en anglès i castellà, i també coordinem els centres d'autoaprenentatge multilingüe, que s'han anat

vint anys (o trenta) de serveis lingüístics a la Universitat de Barcelona

obrint amb la complicitat del CRAI. També és el moment del canvi d'espai: el 2004 deixem el Pati de Ciències, que els últims anys havia esdevingut tan fosc i just pel creixement que havíem tingut, i ens traslladem a Sants, on millorem substancialment pel que fa a metres quadrats i claror, però perdem centralitat.

I, finalment, arribem a l'etapa actual, la del rector Rubiralta, en què es fa explícita la política de transparència informativa quant a la llengua de la docència. Es consolida el servei multilingüe i es perfilen clarament les tres unitats dins els nous Serveis Lingüístics: Assessorament Lingüístic i Terminologia, Formació i Documentació, i Dinamització i Sociolingüística. Progressivament ens relacionem més i més amb les altres unitats de la casa i som presents a l'inici de moltes actuacions de la Universitat, cosa impensable en altre temps. Ara ens trobem també en el procés de repensar la Xarxa de Dinamització, impulsat pel vicerector Matas, amb l'objectiu que els centres es facin més coresponsables de la política lingüística de la Universitat.

Ens hem fet grans mentre la tecnologia se'ns tornava omnipresent i ens canviava els processos: hem tingut sort

de compartir equip amb becaris i col·laboradors nous que ens aporten cada dia la sintonia de la societat digital.

La **formació lingüística**. Si parlem de cursos de català és encara anar una mica més enrere en el temps. És parlar dels primers esforços per la normalització lingüística al país, concretats a la Universitat, primer, en els cursos de català del Rectorat i, més endavant, en els cursos del Servei de Llengua Catalana.

És parlar, en aquests trenta anys, de l'augment espectacular d'estudiants de programes d'intercanvi internacionals i de l'arribada de molts estudiants del districte universitari compartit. És parlar de l'increment d'alumnes amb coneixements de diverses llengües i que deixen enrere el model d'alumne que només en sap una. És parlar dels milers d'alumnes que han passat per les aules, que han après català i que, des dels seus llocs d'origen, segur que ajuden a difondre'l.

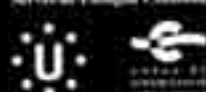
És parlar de l'interès per estudiar català, en un primer moment, com a compromís social i, més endavant, per poder certificar nivells de llengua per accedir a llocs de treball de l'Administració i per complementar el currículum professional.

VOCABULARIS

BÀSICS PER A L'ALUMNAT

UNIVERSITAT DE BARCELONA
Servei de Llengua Catalana

És parlar de canvis metodològics importants en l'ensenyament de llengües i dels canvis tecnològics que també afecten l'aprenentatge i, fins i tot, la vida quotidiana. És parlar de cursos específics, de cursos de llenguatges d'especialitat, de cursos amb reconeixement de crèdits universitaris. És parlar dels centres d'autoaprenentatge de llengües i dels recursos que, des dels Serveis Lingüístics, hem posat a l'abast dels aprenents.

També és parlar dels companys que en algun moment han col·laborat amb nosaltres en la docència o en l'elaboració de materials, dels que encara hi col·laboren i dels que, llei de vida, ens han deixat definitivament.

I és parlar en futur de l'espai europeu universitari, dels cursos amb valor de crèdits ECTS, de les habilitats transversals i del repte del multilingüisme a la societat i a les universitats.

Parlar de cursos de llengua catalana, ja ho veieu, és parlar de moltes coses!

L'assessorament lingüístic i la terminologia. Amb l'objectiu que la llengua pròpia de la UB, el català, fos la llengua habitual dels seus documents i que, a més, tingués qualitat, des de l'inici es van establir dos eixos de treball en matèria d'assessorament lingüístic i terminologia.

En primer lloc, es van elaborar obres de referència i consulta: es van establir i publicar criteris lingüístics i d'estil (opuscles com ara *Criteris lingüístics*, *Majúscules i minúscules*, *Abreviacions*, etc.), es van dissenyar models de documents administratius (DAU), es va fixar la terminologia pròpia de la gestió i l'administració de la institució (Vocabularis per al PAS) i la de les diferents disciplines (els Vocabularis Bàsics per a l'Alumnat i, més tard, els Diccionaris d'Especialitat), i es van començar a atendre consultes lingüístiques i terminològiques puntuals.

En segon lloc, es van oferir serveis gratuïts de traducció del castellà al català i correccions de català dels textos institucionals i dels relacionats amb la docència.

Amb el pas dels anys, la política de correccions i traduccions ha continuat sent la mateixa, si bé actualment, a diferència de l'inici, hi ha més peticions de correcció que de traducció, cosa que demostra que la normalització lingüística ha anat fent el seu curs. S'ha incorporat molta tecnologia a les tasques i s'han elaborat més fonts de referència: el generador de documents DAU 2000, els *Criteris lingüístics de la Universitat de Barcelona* (CUB), la base de dades terminològica UBTerm, el gestor de consultes Sens Dubte, etc.

Finalment, cal destacar que el 2006 es va iniciar una nova etapa amb l'objectiu d'oferir serveis multilingües de qualitat. Per això, s'han establert noves llengües de treball com són l'anglès (amb la incorporació dels professionals procedents del Servei d'Assessorament Lingüístic de l'EIM) i el castellà.

La dinamització i la sociolingüística s'ha organitzat en cinc eixos: la informació sobre legislació i drets lingüístics; l'obtenció, el tractament i la difusió de dades sociolingüístiques; la coordinació i l'organització d'activitats de promoció de la llengua; la difusió de serveis, de recursos i d'activitats de dinamització lingüística, i l'acollida de l'alumnat de fora de l'àrea lingüística catalana.

La **Xarxa de Dinamització Lingüística** va néixer l'any 1992 amb una doble finalitat: d'una banda, la de coordinar les iniciatives sorgides dels diferents col·lectius de les facultats i escoles de la UB i, de l'altra, la de fer conèixer la política lingüística universitària de manera directa. Durant aquest temps, el marc normatiu ha canviat, la composició sociolingüística de l'alumnat i del professorat també i la complexitat dels ensenyaments impartits a la UB ha augmentat considerablement. Malgrat això, s'ha constatat la validesa de l'estructura de coordinació de base de responsables de centre, cosa que ha permès d'adaptar-se als canvis esmentats, a les diferències en l'organització i també al funcionament, a l'especialitat o a les dimensions tan diferents.

Actualment, formen la Xarxa els vint centres de la UB i l'Institut de Formació Contínua. Tretze d'aquests centres, des de l'any 2004, tenen constituïda una Comissió de Dinamització Lingüística com a comissió delegada de la Junta de Facultat —un dels centres l'ha establerta com a òrgan col·legiat. Les comissions de dinamització estan integrades per representants dels tres col·lectius —professorat, alumnat i PAS— i reben l'assessorament tècnic dels Serveis Lingüístics.

Les funcions de les comissions en cada un dels centres són: vetllar pels usos lingüístics; programar accions específiques de foment de la llengua; difondre els serveis i recursos lingüístics dels Serveis Lingüístics entre l'alumnat, el professorat i el PAS del centre; detectar necessitats específiques noves, i fer propostes d'actuació.

Durant aquests anys, molts estudiants hi han col·laborat estretament per mitjà de beques de col·laboració. A tots ells, els volem fer arribar un record molt afectuós.

Joan Ramon Berengueras, Marta Juncadella,
Montserrat Lleopart i Conxa Planas
Serveis Lingüístics

La diversitat lingüística, un mosaic que s'esvaeix*

En proclamar el 2008 l'Any Internacional de les Llengües, l'ONU posa de manifest la necessitat de defensar i preservar les llengües del món. Si cal defensar les llengües és certament perquè són una realitat amenaçada. Tot seguit dibuixarem un panorama general de la diversitat lingüística del nostre planeta i dels factors que l'amencen o, per contra, poden ajudar a preservar-la.

No hi ha unanimitat entre els lingüistes pel que fa al nombre de llengües que es parlen al món. Algunes fonts fixen la xifra en menys de 4.000, mentre que d'altres la situen en més de 6.000. No és una qüestió simple d'escatir. Les llengües no són entitats aïllables amb criteris objectius, encara que els parlants sovint tinguin plena convicció de parlar una llengua diferent que la parlada pels seus veïns.

Més que un trencaclosques amb les peces ben retallades, el mapa de les llengües del món és un mosaic amb traços difuminats. Les descripcions gramaticals dels lingüistes posen de manifest que una llengua no és homogènia en tot el seu territori, sinó que canvia d'una zona a la zona contigua, es transforma progressivament en l'espai fins esdevenir una llengua diferent. Però el punt precís on una llengua *x* passa a ser llengua *y* no es pot establir. Dit d'altra manera, les fronteres entre les llengües són més difoses que no voldríem, fet que fa difícil —si no impossible— que puguem comptar quantes llengües es parlen al món.

Moltes vegades són els governs, i no els lingüistes, els que estableixen què és una llengua independent i què són varietats d'una mateixa llengua. El luxemburguès il·lustra com una varietat local d'una llengua, en aquest cas l'alemany, es constitueix com a llengua independent. Parlat a Luxemburg i a les regions de França, Bèlgica i Alemanya que hi fan frontera, el luxemburguès és considerat una llengua diferent de l'alemany per una voluntat sociopolítica, més que no pas perquè es diferenciï especialment d'altres varietats de l'alemany des del punt de vista gramatical. En el pol oposat, la variació interna de l'italià fa que un parlant de Venècia no s'entengui amb un de Nàpols, malgrat que per criteris polítics s'assumeixi que tots dos parlen la mateixa llengua.

D'altres vegades són els parlants els que emeten veredictes sobre l'estatut de la seva varietat lingüística. Ja sigui per amistat o per recel històric, *decideixen* que allò que parlen és o no és la mateixa llengua que el que parlen en la comunitat de més enllà. I és que la llengua es veu tot sovint com un estandard de la identitat d'un grup.

Si hi ha desacord a l'hora de quantificar les llengües en els casos més estudiats, com ara a Europa, imaginem que no passarà quan ens plantejem quantes llengües es parlen en àrees geogràfiques sobre les quals encara hi ha molt desco-neixement, com Amèrica del Sud. En canvi, no hi ha

controvèrsia en l'afirmació que la diversitat lingüística està en perill i que any rere any s'extingeixen gran nombre de llengües. Les polítiques imperialistes i la globalització, entre d'altres, propicien que les comunitats de parlants d'arreu decideixin tàcitament abandonar la pròpia llengua en favor d'una altra de més prestigiosa o útil.

Tanmateix, sobre la quantitat de llengües amenaçades del planeta també hi ha diverses estimacions, totes prou alarmants (Skuttnab-Kangas 2000, Thomason 2001). Els càlculs més optimistes afirmen que un 50% de les llengües del món corren perill d'extingir-se en els propers cent anys. Les previsions més pessimistes situen aquesta xifra en el 90%; dit d'altra manera, només un 10% de les llengües parlades avui tindrien la supervivència assegurada, a condició que les conjuntures no s'alterin substancialment, és clar.

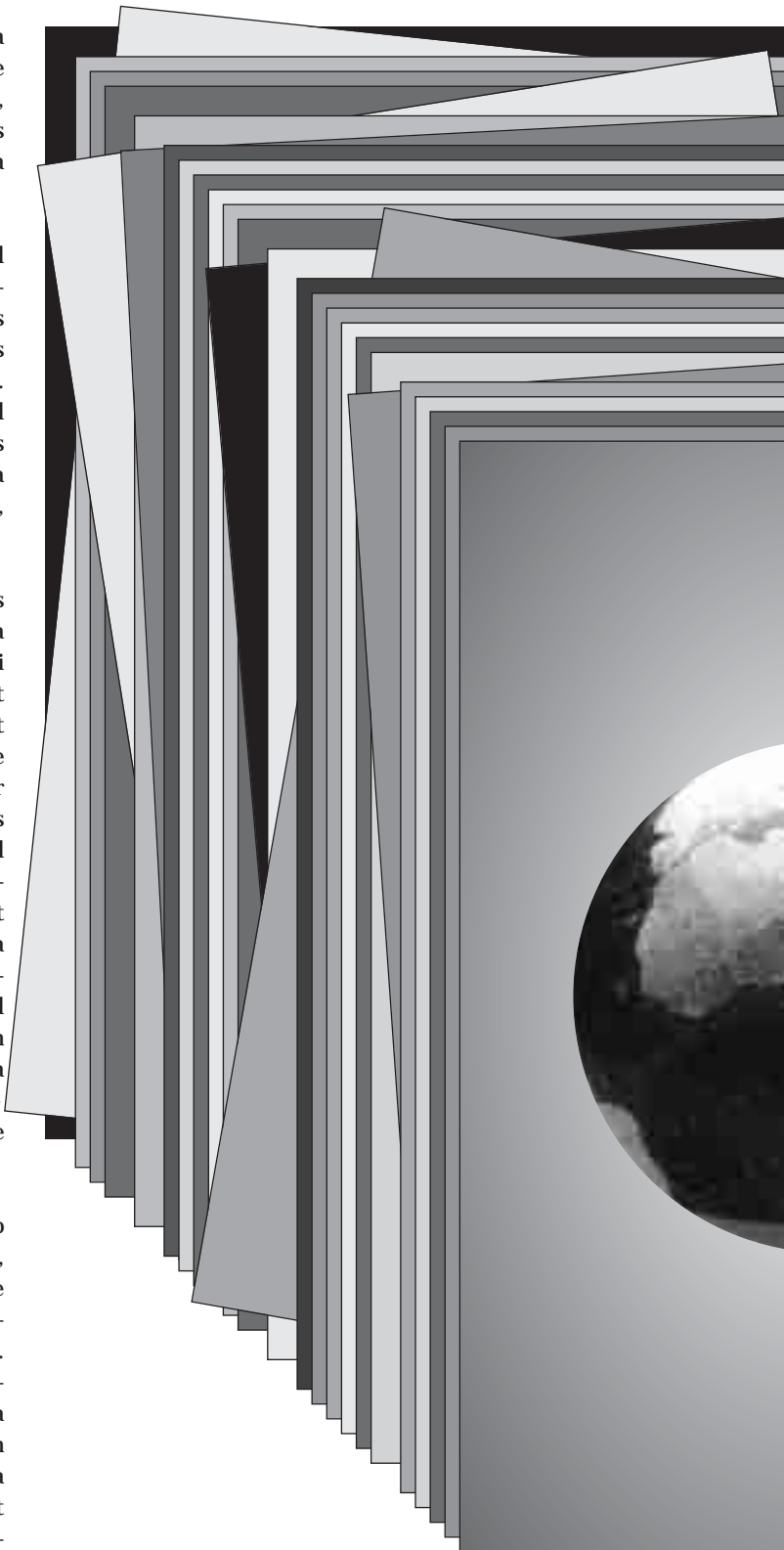
En tots els continents hi ha llengües amenaçades i llengües que s'extingeixen, però en determinades regions del món la situació és més preocupant que en altres. Amèrica i Oceania destaquen com els continents amb l'índex més alt d'extinció lingüística. Tots dos continents han viscut reduccions dràstiques en el nombre de llengües d'ençà de l'arribada de colonitzadors europeus. A Austràlia, per exemple, es calcula que han desaparegut unes 550 de les 750 llengües que s'hi parlaven. Semblantment, al Brasil se'n parlen avui només unes 180, el 10% de les 1.200 estimades abans del 1492. En ambdós països la diversitat lingüística ha minvat en els darrers segles i continua minvant a marxes forçades. En efecte, gran part de les llengües indígenes que encara sobreviuen a Austràlia i el Brasil es troben en avançat procés d'extinció: moltes tenen només darrers parlants, en general menys d'una dotzena de persones d'edat avançada; la resta es parlen en comunitats més o menys petites sota la forta influència de l'anglès i el portuguès.

Si bé és un factor important, el nombre de parlants no sempre és un bon indicador de la salut d'una llengua. Així, llengües com el quítxua, amb uns quants milions de parlants, estan clarament amenaçades, mentre que l'islandès, amb menys de 300.000, viu en condicions òptimes. Les condicions òptimes que assegurin la vitalitat d'una llengua sovint són difícils de valorar. D'altra banda, no n'hi ha cap que sigui clau en ella mateixa, més aviat cal que es donin en conjunció, i de vegades ni tan sols així no prevenen la mort d'una llengua. Tenen un paper rellevant en aquest sentit el suport institucional —l'oficialitat o algun reconeixement de la llengua per part de l'Estat—, la utilitat de la llengua en l'esfera econòmica del país, l'ús en els mitjans de comunicació globals i, tan o més essencials, el sentiment de fidelitat dels parlants envers la llengua pròpia i la consideració que en tenen com a símbol identitari.

Observant la situació lingüística d'Oceania i Amèrica, es podrien comptar amb els dits d'una mà les llengües indígenes que tenen a favor almenys dos d'aquests factors necessaris per a la preservació. En primer lloc, les llengües oficials de la gran majoria de països americans i oceànics no

són autòctones, sinó europees: hi són oficials l'anglès, el francès, el portuguès, el castellà i el neerlandès, a més del samoà de Samoa, el tok pisin de Papua Nova Guinea, el guaraní de Paraguai o el papiamentu de les Antilles Neerlandeses i Aruba, entre algunes altres. La resta, o no té cap tipus de reconeixement estatal o és tot just cooficial en el seu territori.

En els darrers anys, uns quants països sud-americans han donat estatus de cooficialitat a les seves llengües indígenes,

tot i que es tracta d'un reconeixement més simbòlic que no pas efectiu. És el cas de Colòmbia, Perú, Bolívia, Veneçuela, i alguns països d'Amèrica Central com Haití o Nicaragua.

En línies generals, les constitucions d'aquests països proclamen com a llengua oficial l'espanyol i les llengües indígenes només en els territoris concrets on es parlen. El guaraní és l'única llengua ameríndia oficial en tot un estat, Paraguai, sense restriccions territorials. Dèiem que el reconeixement és merament simbòlic perquè l'ús d'aquestes llengües en l'àmbit institucional és a la pràctica inexistent, ni tan sols s'hi tradueix el text de la constitució que les "declara oficials". A Amèrica del Sud la llei sol emparar les llengües autòctones només a l'ensenyament, on en teoria s'haurien de promoure polítiques d'educació intercultural i bilingüe, però on en realitat aquestes mesures tampoc no s'apliquen amb gaire consistència i l'ensenyament de la llengua pròpia es redueix, en el millor dels casos, a unes hores de classe setmanals per als alumnes de primària.

Tenint en compte aquest reconeixement oficial tan poc efectiu, no resulta estrany que les llengües ameríndies tampoc no es caracteritzin per la utilitat en esferes de la vida pública com l'econòmica o la laboral. El castellà a Colòmbia, Veneçuela, Xile o Perú, i el portuguès a Brasil, són les úniques llengües necessàries per desenvolupar una activitat laboral fora del nucli estricte de la comunitat indígena. Fins i tot dins de la comunitat, en molts casos la llengua pròpia s'empra només en cercles familiars o d'amistat, mentre que la

llengua europea es fa imprescindible per anar al metge, treballar a les explotacions o fer qualsevol tràmit administratiu.

Quant a l'ús en el que hem anomenat mitjans de comunicació globals, el desequilibri lingüístic és ben visible. S'estima que el 90% de la informació disponible a Internet està escrita en només dotze llengües. Totes les altres hi són inexistentes o hi tenen una presència poc més que testimonial. La mundialització representa un factor modern capaç

de donar o prendre visibilitat a les llengües del món. Malauradament, Internet reproduïx un model d'imperialisme lingüístic en el qual unes quantes llengües exerceixen un gran domini sobre les altres.

Finalment, consideracions com el prestigi o el sentiment d'identitat de grup a través de la llengua són les més difícils de valorar. No se'n poden donar xifres ni percentatges, però intervenen en la conservació d'una llengua fins i tot amb més força que els factors descrits fins ara. És sabut que les llengües viuen si els parlants les empren en el dia a dia i les transmeten als infants. Així, moltes llengües ameríndies, per continuar amb els exemples de més amunt, sobreviuen encara avui perquè per als seus parlants són imprescindibles. Ho són per mantenir-se com a grup diferenciats enfront de la identitat nacional imposada, per conservar el vincle amb els avantpassats, per preservar una estructura social estable i, en fi, per transmetre una cultura ancestral a les noves generacions. I ho són malgrat el baix nombre de parlants, la no-oficialitat i la necessitat de conèixer la llengua nacional. Ara bé, si es podran mantenir així durant gaires dècades és més difícil de predir, ja que el prestigi es perd, tal com ha passat amb tantes i tantes llengües que ja només són parlades pels membres adults de les comunitats.

En resum, hem vist que es fa difícil quantificar la diversitat lingüística del món, a causa de la manca de fronteres clares entre les llengües. Les xifres oscil·len segons qui i com les intenti fixar. Però en una cosa no hi ha dubte possible: la diversitat lingüística decreix progressivament i sense treva, de manera que el mosaic de llengües del món esdevé com més va més homogeni.

Eva Monrós Marín
Departament de Lingüística General

Referències

- LECLERC, J. *L'aménagement linguistique dans le monde*. Quebec: TLFG, Université Laval, 2007. Edició en línia a <<http://www.tlfg.ulaval.ca/AXL/index.shtml>> (consulta: febrer de 2008).
- Linguamón/Casa de les Llengües. <<http://www.linguamon.cat>> (consulta: febrer de 2008).
- SKUTTNAB-KANGAS, T. *Linguistic Genocide in Education - or Worldwide Diversity and Human Rights?* Lawrence Erlbaum Associates, 2000.
- THOMASON, S.G. *Language Contact. An Introduction*. Edinburgh University Press, 2001.

* Aquest treball s'ha beneficiat de la subvenció al projecte de recerca HUM2006-09478, "La diversidad lingüística en Cataluña: guía para materiales de acogida", del Ministeri de Ciència i Tecnologia.

Per què preservar la diversitat lingüística?

El professor Jesús Tuson diu sovint que no és pas la preservació de la diversitat lingüística el que cal argumentar. En tot cas al contrari: si algú pretén fer-la minvar, ens n'hauria d'explicar molt i molt bé les raons, entre altres coses perquè la variació és del tot intrínseca al llenguatge humà. Tanmateix, cal reconèixer que vivim en una certa tradició babilònica. En abstracte, sembla més racional, més econòmic i més eficient que tothom parli la mateixa llengua. Potser d'aquesta manera tots els pobles de la terra s'entendrien millor i serien capaços de bastir grans torres que s'enfilessin fins al cel. Sabem que això no és així, però de fet no acabem de resignar-nos-hi. D'altra banda, són afirmacions abstractes, perquè també és veritat que en general els defensors de la uniformització gairebé mai estan disposats a sacrificar la seva llengua com a contribució: al contrari, normalment la proposen com a candidata a llengua universal.

Naturalment, un projecte que es basa a demanar un sacrifici als altres que un mateix no està disposat a fer (per molt que invoqui el bé comú) no és èticament acceptable. La lingüística ens diu que totes les parles humanes són manifestacions acabades de la facultat del llenguatge, que no hi ha cap indicatiu que ens pugui permetre situar-les en una escala evolutiva. Si hi ha hagut llengües primitives o rudimentàries, van desaparèixer juntament amb l'espècie que les usava. Igual com podem afirmar que totes les persones són iguals (i això no treu que hi hagi enormes desigualtats, però no estan causades per cap intrínseca raó biològica, sinó per una organització social que les permet i potencia), també podem dir que ho són totes les llengües. Per tant, si volguéssim establir una sola llengua per a tothom (o un grapatet), no tindríem elements lingüístics que ens ajudessin a triar la millor opció: qualsevol serviria. Aleshores, per què, per exemple, l'anglès o l'espanyol o el xinès? No pas per raons lingüístiques racionals.

Cada llengua és una llengua universal en potència. Cadascuna —també les que no s'han escrit mai, que són la majoria— es podria convertir en la llengua de tots, perquè és capaç de contenir totes les possibilitats de representació i de

comunicació de tota la humanitat. Però, al mateix temps, cada llengua és també una manifestació singular i específica de la capacitat del llenguatge, així com un receptacle de coneixement i d'experiència, i potser fins i tot l'expressió d'una determinada manera d'ordenar el món, una gran eina adaptativa. Només per això permetre que en desapareguin, que es deixin d'usar, és un malbaratament enorme. I per aconseguir què?

A vegades els parlants de llengües molt esteses ens volen convèncer que les llengües petites són com presons, espais limitadors, i que deixar-les enrere i adoptar-ne una de molt parlada és un alliberament. La història ens mostra sovint que això no és veritat. En primer lloc, per entendre tot allò que diu algú no cal renunciar a la pròpia manera de dir-ho: les llengües són acumulables, es poden aprendre i no es prenen el lloc les unes a les altres. D'altra banda, són traduïbles, no es tracta de compartiments estancs, ben al contrari, sempre hi ha hagut grans transvasaments. Però a més hi ha molta gent que després de fer el pas d'interrompre la transmissió generacional i impedir que els seus fills aprenguin la pròpia manera de parlar, descobreixen que això no els serveix per res.

La substitució lingüística no compleix el que promet. Per si mateixa, no dona a les persones cap ciutadania plena ni obre enormes expectatives socials, econòmiques o polítiques. És evident que adoptar la llengua hegemònica d'una comunitat no només és positiu i útil, sinó gairebé imprescindible i a la llarga inevitable. Però això no vol dir que calgui renunciar a la pròpia llengua. De què els ha servit, als descendents dels esclaus africans deportats a Amèrica, haver adoptat (per força, sense cap opció) com a llengua única l'anglès, el francès, l'espanyol o el portuguès? Els ha igualat amb els seus conciutadans blancs? Els ha permès agafar l'ascensor social? Els ha alliberat d'alguna manera? Més encara: la intrínseca tendència a la variació que té el llenguatge humà els ha portat a vegades a desenvolupar variants d'aquestes llengües. Invariablement aquesta mena de parles, versions més o menys pròximes de l'única llengua a què van tenir accés, s'han considerat espúries, ignorants, deficitàries, inca-

paces, incultes, impures, inservibles. Igual que històricament se n'ha considerat el castellà andí o el francès africà. Si parles quítxua o manding t'acusen de barbotejar, però ningú no pot avaluar la teva habilitat verbal. Si et passes al castellà o a l'anglès, sí que et faran veure que no el parles bé, que tens accent o que fas servir paraules i estructures rares, perquè el poden comparar amb un model idealitzat i grafocèntric que sovint tampoc no fan servir.

Suposem que la substitució lingüística es consuma. Els fills ja no saben quítxua. Només castellà. Però l'han après en un entorn marcat per la variació i l'han adquirit amb uns trets diferencials. Els continuaran assenyalant com a mals parlants, rústics, ignorants i tota la resta. Ara ja no tenen un refugi lingüístic propi. Si s'arriben a creure que això és cert, s'han convertit en gent que s'autoconsideren no-parlants, o parlants deficients. Ja no és que no sàpi-guen parlar en castellà, sinó que estan convençuts que no saben parlar.

Però suposem encara més. Els fills han estat exposats a un model pròxim a l'estàndard. Parlen un castellà homologat, de Valladolid (no el de la ciutat de debò, sinó el que els prejudicis lingüístics han idealitzat). Però conserven una cara andina, un color de pell, unes faccions, tot un fenotip que en denuncia l'origen. Ja són ciutadans alliberats de l'obscurantisme gràcies a la substitució? Gaudeixen d'una consideració social elevada? Tenen accés a feines ben pagades? Probablement no. I per si això fos poc, a *Language and Ethnicity* (pàg. 187-188), Fought explica un experiment dut a terme per determinar de quina manera els prejudicis poden afectar fins i tot l'audició. Diferents grups veuen en un enregistrament de vídeo una persona que parla. La veu és sempre la mateixa, però les cares canvien: són diferents actors doblats amb la mateixa banda sonora. Aquests actors tenen faccions diferents: asiàtiques, africanes, caucàsiques, etc. Doncs bé, una part dels oients els senten accents diferents, segons la cara que fan.

Com fugir de la discriminació lingüística si l'accent no és ni tan sols en la producció del qui parla, sinó en el cap del qui escolta? Com garantir que la renúncia a la pròpia llengua per tal de no enterbolir gens ni mica la dominant servirà per ser considerat realment com "un dels nostres"? Sembla que no és possible. De manera que la substitució no ha servit per res. Aquells que "presenten el reconeixement de la diferència no com un dret, sinó com a potencial font d'estigmatització, segregació i rebuig social i que, alhora, reivindiquen homogeneïtzar sobre els cànons i les formes de la majoria amb la finalitat d'igualar en drets" (com denuncia Luisa Martín Rojo a *¿Asimilar o integrar?*, pàg. 33) no compleixen.

En canvi la reivindicació de la diversitat, l'acceptació i la celebració d'aquest fet, sí que seria un camí integrador. Allà on es valora la diferència, hi cap tothom, perquè no hi ha factor d'exclusió. Curiosament, aquesta posició es revela més difícil des d'una llengua dominant, amb gran difusió i continuïtat assegurada. A aquells que adopten el castellà o l'anglès (tan si renuncien a la pròpia llengua com si també

la conserven) ni tan sols els ho agraeixen: es veu com una cosa normal, exigible. Ben diferent és el cas del català. Aquells que adopten el català, o a vegades senzillament n'adopten alguna fórmula de cortesia, algun gest d'apropament, una salutació o unes frases, desperten admiració, reconeixement, fins i tot entusiasme. En aquest cas, si no fos per la terrible discriminació que a vegades això genera en altres àmbits, seria interessant per a aquestes persones disposar d'un fenotip diferenciat, tenir ulls asiàtics o la pell fosca: l'evidència d'un origen llunyà és el que desperta aquesta admiració i aquest agraïment en combinació amb l'ús del català. Potser els seria també útil conservar accent estranger, per tal de no ser confosos amb catalanoparlants de tota la vida i per tant perdre aquest plus emotiu.

Aquesta tensió de les llengües que no estan segures del seu futur no és, doncs, sempre negativa. Certament provoca desassossec, però alhora esdevé una garantia de preservació, no només d'elles mateixes, sinó de tota una manera de veure les llengües que fa possible la diversitat, un estímul contra l'homogeneïtzació.

La diversitat lingüística és un cúmul de coneixement, un patrimoni enorme. És també una garantia de diversitat cultural, un fre a la aculturació massiva. No és de cap manera una font de conflicte (com diu la lingüista M. Carme Junyent, la diferència no és mai un problema: ho és la intolerància a aquesta diferència). De fet, la diferència, si més no en alguna mesura, és inevitable. Les persones sempre han trobat maneres d'entendre's per sobre de la barrera lingüística, però en canvi aquest enteniment no ha estat mai impediment per matar-se.

A més, la diversitat lingüística també és un jaciment, un recurs natural. Mentre encara existeixi la podem explotar, i esperem que altres explotin el que nosaltres també hi aportem. Altre cop M. Carme Junyent ho explica en poques paraules: "Volem realment un país [podríem dir, un món] construït sobre la negació de les llengües dels seus ciutadans? Perquè el que aquestes llengües ens ofereixen són tantes formes de coneixement, tantes formes de representar el món, i tantes formes d'explicar-lo que la seva destrucció ens desautoritzaria com a societat d'acollida [o com a societat, sense adjectius] que pretén que tots els seus ciutadans hi puguin participar en igualtat de condicions. Si rebutgem el que altres hi poden aportar no podem esperar que comparteixin els nostres projectes i els nostres desitjos".

Pere Comellas
Secció de Galleg i Portuguès
Departament de Filologia Romànica

Llengües al món i a la Universitat

Havíem de fer aquest "Quedem al bar" al bonic jardí de l'Edifici Històric de la UB. El temps, però, no acompanya; fa una mica de fred i plovisqueja. L'Emili Boix, ens salva, proposant-nos d'anar al departament. Finalment, allà fem la tertúlia. Som la Irene Tarrés, estudiant de Filologia; la Marta Gil, estudiant de Filosofia, i la Núria Mateu, estudiant de Psicologia, totes tres becàries de la Xarxa de Dinamització Lingüística; també la Laura Pla, estudiant de Teoria de la Literatura i Literatura Comparada; la Júlia Gutiérrez, estudiant d'Història de l'Art; l'Emili Boix, professor del Departament de Filologia Catalana; l'Eulàlia Planas i el Pep Cara dels Serveis Lingüístics.

enXARXA'T
12 núm. 12

Es diu que hi ha unes tres mil llengües al món. Ara bé, Chomsky recomana anar amb compte a l'hora de quantificar les llengües, ja que n'hi podria haver moltes més i les que tenim són les que s'han arribat a desenvolupar i les que s'han conservat. Què en penseu, de la posició proteccionista que pretén preservar les llengües existents?

Emili: Cal defensar-les perquè són una visió del món. És un tòpic, però és cert, ja que representen una manera peculiar d'entendre la vida i les cultures. Per tant, la defensa és un principi gairebé científic i, diria, moral, perquè representen un tret únic de la manera de viure d'una comunitat humana.

Eulàlia: És cert que les llengües són molt difícils de quantificar. Has dit 3.000, oi? Però es diu també que n'hi ha fins a 6.000. Estic completament a favor de les mesures proteccionistes, perquè, si no, en un món tan global hi ha llengües que ho tenen molt difícil

per sobreviure; per tant, cal que els estats i els governs posin mesures proteccionistes. Ja es diu que anem cap a una desertització lingüística, en un futur no gaire llunyà.

Júlia: Estic d'acord que hi hagi mesures proteccionistes, perquè les llengües són un element de riquesa cultural importantíssim i un tret d'identitat en aquest món global, on les més dominants poden portar a fer-ne desaparèixer altres de més minoritàries o amb una presència internacional reduïda.

Laura: També hi estic d'acord. La llengua és molt important per a una persona, tant pel que fa a la identitat individual com col·lectiva. A través de la relació de la identitat amb l'alteritat d'altres llengües es pot crear un diàleg molt fructífer. La globalització, que és inevitable, provoca alhora un doble moviment: per una banda, es tendeix a buscar la uniformitat per facilitar la comunicació, però, per l'altra, hem de potenciar les identitats culturals i lingüístiques per crear aquest diàleg.

Eulàlia: Hi ha un doble repte que ha de ser compatible. És inevitable que tendim cap a una uniformitat i que, per tant, haguem de buscar llengües pont, però també s'ha de preservar la riquesa que significa el patrimoni lingüístic.

Pep: Les mesures proteccionistes, com dius, les fan les administracions, els estats... i, és clar, el poder polític que hi ha al darrere de cada llengua juga un paper molt important. Llavors potser els estats haurien de tenir clar el tema del multilingüisme.

A Europa, concretament, s'han anat uniformitzant les llengües per un procés d'estandardització, com per exemple a Itàlia, o de domini, com passa ara amb l'anglès. El poder i l'economia juguen un paper determinant en la vida d'una llengua?

Júlia: Quan un estat controla un territori en el qual hi ha més d'una llengua, ha de ser conscient dels dife-

rents fenòmens que hi ha i de la riquesa cultural que allò suposa i, en conseqüència, protegir-les i preservar-les totes de manera igualitària. En processos d'estandardització, com el que comentaves d'Itàlia, necessaris en certa conjuntura, no han tingut en compte de manera més o menys intencionada els dialectes, perquè de vegades per tal de preservar una llengua es fa una estandardització molt estricta i s'obliden les particularitats que són les pròpies d'una zona o d'una altra.

Laura: De vegades, però, també pot significar el procés de dignificació d'una llengua. No parlo contra els dialectes, però per tal de dignificar una llengua de vegades cal uniformitzar, i per exemple a Itàlia es va haver d'acotar una mica. Es tracta del doble moviment que dèiem abans. Per una banda, hi ha el procés de normalització d'una llengua i per l'altra, cal tenir en compte les diferències, les variants.

Irene: Però això també té a veure amb la quantificació que abans s'ha comentat. És a dir, què s'entén com a llengua;

una cosa és la funció comunicativa o el vessant pràctic pel qual s'estandarditza una llengua i una altra la llengua en ella mateixa. De fet, la diferència entre llengua i dialecte la fem nosaltres.

Eulàlia: Sí, és una convenció, un fet arbitrari. És important, però, que les llengües, per tal que puguin sobreviure, tinguin un espai públic. Al contrari d'això, un dels símptomes de la desaparició és el procés d'atomització, és a dir la llengua que es va tancant en els espais privats i la qual els mateixos parlants ja no reconeixen com a pròpia. Hi ha també un perill en la manipulació d'aquest aspecte de les variants; per exemple, a l'Estat francès mai no li ha interessat de reconèixer l'existència de l'occità i el que ha fet precisament és fixar-se en les variants: parlen del llemosí, del provençal, etc. perquè és una manera de disgregar-lo i bandejar-ne l'existència com a llengua.

Júlia: Darrere d'això hi ha una intenció política molt concreta. Tornant al cas d'Itàlia, en aquell moment sí que va tenir molt de sentit l'estandardit-

zació, perquè es buscava una unificació del territori i és lògic que es busqués una llengua única. Però ara, a començament del segle XXI, això té un sentit relatiu. Busquem allò global, però alhora un retorn a allò particular i trobo que els dialectes ara poden jugar aquest paper.

Emili: Cal dir que, en el cas italià, la majoria de la població va valorar l'aprenentatge de l'italià basada en la varietat toscana com un fet positiu, perquè anava lligat a la idea positiva de la unificació italiana. Cada zona del món ha viscut aquests processos de manera diferent i a Itàlia s'ha vist com un procés de modernització, del qual n'han pagat un preu, evidentment, ja que s'han perdut varietats dialectals: el piemontès, el venecià, el sard... Per tant hi ha un doble joc: per un cantó, mantenir la diversitat i, alhora, tenir llengües d'intercomunicació. Per exemple, un metge voldrà saber les novetats que van aparèixer ahir al vespre sobre el càncer de pàncrees i les bases de dades en aquests moments majoritàriament

són en anglès. La qüestió és com es fa aquest joc de tal manera que el fet que hi hagi una llengua franca no sigui amb el preu de perdre les altres llengües.

Eulàlia: Sembla que és inevitable que hi hagi unes llengües de comunicació internacional i que per raons històriques i socials el paper de l'anglès ja és indiscutible.

Pep: Bé, per raons de poder i econòmiques. Les raons són clares i es poden saber.

Actualment es dóna molta importància al multilingüisme, especialment en l'àmbit acadèmic. Què pesa més a la balança, en aquest fenomen que pot incloure causes socio-culturals, intel·lectuals i econòmiques, entre d'altres?

Eulàlia: Que creix la mobilitat internacional. Els programes d'intercanvi, com l'Erasmus i Sèneca, d'alguna manera també ajuden al fet que parlem de multilingüisme.

Emili: El problema que veig d'aquesta visió del multilingüisme és que tot se centri en l'anglès. D'entrada sembla que hem d'acceptar l'anglès, que és fruit d'una dominació del món anglosaxó, primer per part de Gran Bretanya i després dels Estats Units, i que té privilegi especial relacionat amb el poder econòmic. Però alhora a mi em sabia greu que solament aprenguéssim una sola tercera llengua i m'agradaria que tothom pogués optar a una quarta llengua, ja sigui el xinès, l'alemany, el francès o el portuguès, tot i que evidentment això suposaria un cost pel sistema educatiu, que ja té prou feina ensenyant bé l'anglès. És clar que el meu punt de vista és el d'un filòleg i precisament perquè m'estimo les paraules no m'agradaria la visió d'un món centrat exclusivament en una llengua o massa tancat en ell mateix. En el cas de l'anglès funciona com un món autosuficient que tradueix molt poc des d'altres llengües i en canvi nosaltres, la cultura catalana, per exemple, tra-duïm molt.

Júlia: Hi estic d'acord. La raó d'una presència més gran de determinades llengües en l'àmbit acadèmic és principalment pragmàtica; l'idioma és una eina que et permet accedir a un volum d'informació. Per altra banda, és clar, hi ha gent que estudia llengües per una qüestió intel·lectual d'obrir la ment i d'ampliar camps de coneixement.

Laura: Hi ha poca gent que s'acosti a una llengua d'una manera *amateur*, del qui estima la llengua, sinó que és habitual trobar aquesta postura pragmàtica. Actualment l'anglès és útil dins la societat, com ho havia estat temps enrere el francès, que ara s'està quedant en un segon terme.

Eulàlia: Fa poc un lingüista comentava que era convenient aprendre una d'aquestes llengües de relació internacional, però també parlava de la possibilitat que cadascun dels individus tingués una llengua adoptiva escollida lliurement per raons personals i no pas pragmàtiques, la qual cosa seria un element equilibrador en l'aprenentatge de llengües.

Laura: Goethe deia que si no coneixes altres llengües no saps res de la teva pròpia. Com més llengües saps més se't desperta la curiositat i més aprens de la teva pròpia. En relació amb el fet de la traducció que abans s'ha comentat, hi ha països i nacions poc potents, per exemple des d'un punt de vista econòmic, però que precisament són potents en l'àmbit literari perquè han necessitat nodrir-se d'altres literatures. En canvi en el cas de França, per exemple, no hi va haver durant molt temps aquesta necessitat de diàleg.

Júlia: Això que deia l'Eulàlia sobre les llengües adoptives ho trobo molt interessant, perquè quan algú aprèn una quarta llengua, a part de l'anglès, normalment escull el francès, l'alemany, l'italià... però no sol anar més enllà d'unes cinc o sis llengües, la qual cosa sobta, tenint en compte que n'hi ha més de tres mil al món.

Irene: També depèn de quin àmbit estiguem parlant, com ara que ens referim a l'acadèmic, o si adoptem un punt de vista occidental. Hi ha moltes llengües que queden fora d'aquesta

part del món, que desconexim i que bandegem per moviments de poder. Abans parlàvem de la riquesa en si de les llengües, però fins i tot dins dels àmbits propis del coneixement tenim en compte l'economia. Per exemple, es creen programes d'intercanvi com l'Erasmus, però normalment dins d'Europa o dins del "món occidental" i nosaltres mateixos deixem de banda el coneixement d'una gran part del món.

Darrerament a la premsa hem llegit que el Comissionat per a Universitats i Recerca ha recomanat a les universitats que almenys una desena part dels crèdits dels estudis de grau es cursin en una tercera llengua, que per a la immensa majoria dels estudiants és l'anglès. Veieu possible que els alumnes en sortir de la Universitat tinguin un bon domini de l'anglès a part del català i el castellà? Aquesta tercera llengua ha de ser l'anglès?

Emili: Em preocupa com es fa això des del sistema d'ensenyament en general. En l'àmbit universitari ara es vol instaurar a corre-cuita un deu per cent de crèdits obligatoris en anglès, però fins ara bona part de l'ensenyament d'anglès a primària i a secundària ha estat molt deficitari. I a més hem anat tard, ja que des dels anys vuitanta se sabia, a partir d'experiències al País Basc i a Madrid, que es

podia ensenyar anglès molt d'hora i en canvi aquí ara volem recuperar el terreny perdut. Potser el que es podria fer és un pla de xoc a secundària amb assignatures en anglès.

Eulàlia: Tinc la sensació que es vol començar la casa per la teulada amb aquesta estratègia del deu per cent, quan potser s'hauria de reforçar més l'ensenyament de l'anglès a primària i a secundària.

Pep: De fet el Comissionat parla de *recomanar* el fet de cursar aquest percentatge en una tercera llengua.

Júlia: En articles de diari i per Internet he llegit que la consellera d'Universitats afirmava que realment seria obligatori a partir del 2010 cursar aquest deu per cent en anglès, o sigui que a partir del 2014 tots els llicenciats ja hauran fet aquesta proporció.

Emili: Doncs les acadèmies de llengües deuen estar encantadíssimes.

Laura: El problema és que el nivell d'anglès a secundària és nefast. És un castell de cartes, ja que darrere d'aquest missatge bonic l'estratègia no és factible en el fons i caldria apuntalar-la des del principi. A més, no sé fins a quin punt els professors estaran preparats per impartir les classes. Per altra banda, en determinades assignatures el fet d'impartir-se en anglès pot provocar també que baixi el nivell dels

continguts. Potser el més convenient seria aprendre la llengua en una assignatura de llengua anglesa i no tant com a llengua vehicular i, si de cas, exigir més a nivell de màster, que ja n'hi ha de multilingües.

Eulàlia: Hi haurà molts problemes perquè els professors puguin impartir les seves assignatures en anglès. Qui ho pot fer, això?

Emili: Sí, això suposa una doble preparació de cara als professors.

Júlia: Des del punt de vista de l'alumnat, la nostra generació i les que vénen al darrere no estem prou preparats per seguir les classes en anglès. L'anglès que s'ensenyava a escola és un anglès d'ús quotidià i en aquest cas, a la universitat, necessitarem un anglès especialitzat. Llavors, seria molt més adequat que hi hagués a cada carrera una assignatura d'anglès aplicat a aquella disciplina concreta que no pas fer assignatures curriculars en anglès.

Laura: Sí, en algunes carreres ja es fa, com per exemple a Periodisme o a Biblioteconomia i Documentació. Però, com a conseqüència d'aquest doble moviment del multilingüisme, es dona molta importància a l'anglès i de vegades s'oblida la pròpia llengua. Ho estic observant, per exemple, fent el CAP a secundària, on s'ha reduït una hora de català i de castellà al batxillerat i, en canvi, el nivell dels estudiants és molt baix.

Emili: A mi aquestes deficiències em fan mal socialment. El dia trenta-u de juliol els vols cap a Irlanda i cap a Anglaterra van plens de nens que van a fer allí les colònies i que evidentment no són dels barris obrers, i per tant aquesta qüestió lingüística també crea una desigualtat social.

Eulàlia: I a més, com dèiem, a l'escola s'ensenyava molt malament l'anglès. El meu fill fa cinc anys que n'estudia i no sap construir una frase, perquè any rere any aprenen els colors i alguna cançoneta.

Irene: També hi ha la qüestió de la finalitat per la qual s'aprèn una llengua. En algunes carreres, com per exemple a Filosofia, potser té més importància l'alemany i no pas l'anglès.

Marta: Sí, però com que la finalitat última acaba sent pragmàtica, i podríem dir fins i tot materialista, enfocada a la recerca laboral, és normal que l'anglès hagi tingut aquesta primacia també en disciplines com la Filosofia.

Laura: Fins i tot jo queestic estudiant aquí a la Facultat de Filologia, on hi ha un interès per les llengües en general, també trobes postures d'aquest tipus i s'està perdent l'amor a les llengües com a tal.

Emili: Un punt relacionat amb això seria com es poden aprofitar les llengües que ja tenim a casa. El grup de la Carme Junyent ha calculat que a Catalunya hi ha unes dues-centes cinquanta llengües, i de fet encara les estan comptant. No sé com es podria fer didàcticament, però seria interessant aprofitar l'àrab, el haussa, l'urdú... A part de respectar-les, que és obvi, potser també serien útils dins del sistema educatiu i socialment. La diversitat la tenim.

Irene: I ara és el moment de fer alguna cosa ja que estan arribant molts nens de diferents països a les escoles.

Pep: També és una qüestió de diners. Com diu l'Emili, amb l'anglès s'arriba molt tard i ja es coneixien els mètodes des de fa temps.

Creieu, per tant, suficient la formació lingüística —més enllà del català i del castellà— al primer i segon cicle de l'ensenyament per tal de fer possible la formació i aquestes noves exigències lingüístiques a la Universitat?

Eulàlia: A mi em sembla totalment deficitària la formació lingüística a primària i a secundària. Cal invertir molts recursos econòmics i humans.

Pep: Xoca una mica, doncs, que ara parlín d'aquestes estratègies quan després d'haver estat anys aprenent anglès o francès a l'escola no puguís ni indicar a algú on és la parada del bus.

Laura: A més els nois i noies tenen una espècie d'aversion a les llengües, pel que he pogut observar a l'institut. Per una banda, se'ls exigeix una competència a l'hora de fer textos en català i en castellà, tant orals com escrits, en totes les assignatures, però les faltes només compten en les assignatures de llengua, que acaben sent així les més temudes. Però, és clar, la llengua és transversal.

Emili: És greu això que dius, i m'afecta com a professor de Filologia, el fet que el català sigui una assignatura conflictiva. L'has de fer estimar, la llengua.

Laura: A la selectivitat també les faltes només compten a les assignatures de català i de castellà. Però tot i això, com he dit, el nivell C de català que els estudiants tenen automàticament en acabar l'ESO, no és el nivell real, ja que normalment és més baix. Hi ha un problema en el sistema.

Júlia: És fonamental també un canvi de visió, perquè en general no es dona gaire importància a les assignatures de llengua. Per exemple la formació que he tingut en llengües ha estat molt desigual i depenia més de la responsabilitat amb què el professor es prenia l'assignatura que impartia que dels recursos dels quals disposava.

Pep: De vegades sembla que l'educació es mig aguantí per l'esforç humà de determinats professors que hi deixen la pell.

Laura: I sobretot pel que fa a la part d'humanitats, que sempre sembla que calgui justificar-ne l'existència com si es tractés d'un vestigi petit que s'hagués de defensar. Davant d'aquest fet de la reducció horària de català i castellà al batxillerat, al qual paral·lelament es mantindran les tres hores d'anglès, un professor em deia irònicament: "El millor que li podria passar al català és que es convertís en llengua estrangera".

I, per últim, la competència lingüística a la Universitat no és una qüestió que afecti solament l'alumnat. Creieu que el professorat està preparat per donar classes en diferents llengües? Veieu fàcil la capacitació d'aquest professorat?

Emili: Aquest semestre he estat alumne del primer curs per fer docència en anglès. Érem un grup petit de gairebé deu professors de diverses facultats. La gent ha començat el curs sabent molt d'anglès escrit, ja que normalment els professors ja publiquen en revistes internacionals, i es tractava de tenir eines per la docència. Jo sóc optimista. Serà un procés lent, però crec que una

bona part del professorat estarà motivada, també en part perquè cada vegada tenim més alumnes estrangers.

Marta: També a mesura que arribin professors més joves segurament s'anirà implantant aquesta dinàmica.

Júlia: Sí, perquè encara hi ha molts professors que van estudiar el francès com a tercera llengua.

Emili: En el meu cas la vida m'ha portat a aprendre l'anglès, però en realitat sóc esperantista; si hagués de triar una llengua triaria una llengua neutra, que no fos de ningú. Abans de la Segona Guerra Mundial tenia una certa potència aquest moviment i aquí hi havia molts grups, però jo crec que el triomf d'Estats Units, que ja succeïa a l'imperi britànic, va portar al domini militar i econòmic anglosaxó. I a aquest fet s'hi ha sumat l'extensió de la llengua anglesa a molts territoris: Austràlia, l'Índia, Sud-àfrica, etc.

D'altra banda, el que a mi no m'agradaria és que l'anglès s'ultrapassés; com diu l'Albert Bastardes, professor d'aquí i bon amic, el problema és en la dosi. L'anglès no ha d'ocupar espais de comunicació interna de les societats i, per tant, el català ha de continuar tenint funcions exclusives. Per exemplificar-ho, explicaré un fet que em va passar, a tall d'anècdota, amb la companyia Ryanair; fa poc vaig escriure en aquesta companyia aèria ubicada a Girona per queixar-me per una qüestió de l'anul·lació d'un bitllet i em van contestar en anglès. En aquest cas la dosi és excessiva ja que una llengua està traspasant els límits d'una altra llengua, que és la pròpia del territori. El català ha de tenir assegurats els espais normals com qualsevol altra llengua del món.

Júlia: Crec que hem de tenir bastant clar si una llengua és llengua pont i que aquesta és precisament la seva funció. La llengua d'aquí és el català i ha de tenir la resta de funcions que li corresponen.

Núria Mateu
Estudiant de Psicologia
Irene Tarrés
Estudiant de Filologia Catalana

Zona d'emergències culturals

Un tastet del que apunten les tendències

La cultura ens la trobem en el dia a dia, per tot arreu, i és un factor de qualitat i de diferenciació en aquest món massa estandarditzat. Els estaments polítics, així com els econòmics, ho han entès i estan abocant energies de tota mena. Tanmateix, tot els esforços que s'hi esmercen no repercuteixen equitativament en la majoria de les persones i, si ho fa, és en qualitat de consumidores i no pas de creadores de cultura.

Estem delegant la creació i l'expressió cultural a un grapat d'oportunistes (gurús de la tribu urbana dels incondicionals moderns) que s'han autotorgat la veritat absoluta i la possessió d'algun do superior de la resta dels mortals. D'altra banda, aquesta pràctica elitista emfatitza la desvinculació social i educativa de la cultura, parcel·lant-la i reduint-la, en comptes d'expandir i enfortir aquest vincle que ara és més necessari que mai.

Les polítiques culturals haurien de vetllar per tal que la cultura fos també una eina d'intervenció social, i no tan sols de difusió artística. Així doncs, amb els pressupostos públics s'hauria de potenciar el desenvolupament creatiu de tota la societat, així com les aptituds de cada individu, democratitzant la cultura mitjançant l'acció socioeducativa. Cal impulsar unes bones pràctiques que exerceixin de referent per garantir a tothom l'exercici de la llibertat de pensament i expressió, que

promoguin la participació, la formació i la realització de projectes destinats a afavorir la societat. És a dir, cal estimular totes les forces vives de la solidaritat, l'expressió i el creixement personal mitjançant la cultura.

L'actual realitat social de Catalunya és molt complexa. Existeix, larvada, l'amenaça d'una possible dualització, i això ens obliga a adreçar-nos a fer un ús cada cop més social de la cultura. És per això, que fóra bo interpretar el context sociocultural des d'una perspectiva holística i un enfocament ecosistèmic, entenent un sistema com un conjunt d'elements en relació. El sentit comú indica que cal propiciar el retorn del pèndol cap a tesis de proximitat com les que l'animació sociocultural ja va liderar al nostre país després de la transició i encetar un decreixement de l'especulació i el "tot s'hi val" en nom de la cultura.

Es detecta un tímid apropament de la cultura vers la societat civil, i un distanciament excloent que l'entén com a element de distinció social i elevació personal. L'expressivitat cultural està en deute amb la ciutadania, i cal que ara siguem els ciutadans de peu qui decidim com ens pot beneficiar a tota la comunitat.

Existeixen propostes que malgrat no tenir un gran prestigi científic, gaudeixen d'una bona salut emergent i són a l'abast de totes les persones interessa-

des a ser creadores i protagonistes de la cultura. D'una banda, trobem les d'ús terapèutic, com ara: la dramateràpia, la dansa moviment teràpia, la clownteràpia, la risoteràpia, la musicoteràpia o l'artteràpia. I de l'altra, les expressions de caire social i participatiu com ara el teatre social, els moviments contraculturals, el desenvolupament cultural comunitari, les cultures juvenils, els plans educatius d'entorn, etc. Són disciplines de nova implantació que encara no gaudeixen del reconeixement que els pertoca, però s'estan demostrant els resultats beneficiosos de la seva pràctica.

Aquestes tendències que s'apunten han d'esdevenir en estratègies d'empoderament i emfatitzar així, la dimensió social i terapèutica de la cultura, dibuixant tímidament l'horitzó de la utòpica democràcia cultural.

Gerard Corriols
Estudiant del màster oficial
d'Educació de Persones Adultes

Agenda cultural

Oci a la ciutat

Art

Chaplin en imatges

CaixaFòrum, av. Marquès de Comillas, 6-8, Barcelona.
Fins al 27.04.2008 Dll-dg de 10 a 20 h. Ds fins a les 22 h.
Entrada lliure

Al voltant de dos-cents cinquanta documents, molts d'ells inèdits i la majoria procedents dels arxius familiars configuren la primera exposició al nostre país dedicada a Charles Chaplin. L'exposició mostra la vida del genial artista, tant en el vessant d'actor com de figura pública, des de la creació del personatge de Charlot fins al final de la seva carrera.

Alice Creischer: obres i col·laboracions

MACBA
Fins al 10.05.2008
D'11 a 19.30 h. Ds, de 10 a 20 h. Dg i fest. de 10 a 15 h.

Exposició de dibuixos, instal·lacions, vídeos i *collages*, articles i textos de l'artista. La berlinesa investiga, a través de les seves obres, les relacions entre la política oficial, les grans empreses corporatives financeres i bancàries i la cultura, que acaba esdevenint alienant i manipuladora. La seva és una proposta crítica que es val del recurs de la ironia per fer-se efectiva.

Locals

Va de vi

Bany Vells, 16. Metro: Jaume I.
Ampolla de vi: des d'11 fins a 615 euros. · Copa de vi: des d'1,50 fins a 9,75 euros.
Combinats: 6 euros.
Dg-dj de 18 a 2 h. Dv-ds de 18 a 20 h.
El local té zona de fumadors.

També s'hi poden menjar embotits i pernils, tant catalans com ibèrics, i més d'una cinquantena de formatges nacionals i estrangers.

Mudanzas

Vidriera, 15. Metro: Barceloneta.
Combinats: 5 euros. · Canyes: 2,20 euros.
Dg-dj de 10 a 2.30 h. Dv i ds de 10 a 3 h.
El local té zona de fumadors.

Deu el seu nom a l'antiga casa de mudances Vicens Vives. De dia, per prendre-hi cafès i entrepans freds o calents i, de nit, per anar a prendre-hi unes copes. La seva clientela és d'allò més heterogènia i l'ambient agradable i familiar. La música també és molt variada. De dia, jazz i més tard, pop, *reggae* i *house*.

Zentraus

Rambla del Raval, 41. Metro: Paral·lel.
Menú migdia: 8,75 euros. · Preu aproximat per persona: 22 euros.
Dg-dj de 12 h a 2.30 h. Dv i ds de 12 a 3 h.
Restaurant de cuina internacional i bar de copes. Els àpats també poden ser per grups o per emportar. El bar és d'ambientació sofisticada i avantguardista i s'hi pot escoltar música electrònica, a més de poder escollir entre una gran varietat de còctels i combinats.

Cinema

Tokio Monogatari / Contes de Tòquio

Filmoteca de Barcelona, av. de Sarrià, 33.
Data: 09.04.2008 Hora: 17.00
Yasujiro Ozu, 1953. Japó. 136'

Un matrimoni ja gran decideix visitar els seus fills a Tòquio i comproven amb tristesa que només resulten una càrrega per a ells. "Un viatge que té com a objectiu la reunificació d'una família es converteix, en canvi, en el detonant que obre fissures irreparables i mostra dues concepcions de l'existència humana diametralment oposades" (Esteve Rimbau). Aquest és el film més famós d'Ozu.

Persona

Filmoteca de Barcelona, av. de Sarrià, 33.
Data: 30.04.2008 Hora: 17.00
Ingmar Bergman, 1966. Suècia. 80'

El film conta la relació que s'estableix entre una famosa actriu de teatre que ha perdut la paraula, sense cap motiu físic aparent, enmig de l'escenari, i la infermera que la cuida, una dona que no para de xerrar. "Avui tinc la sensació que amb *Persona* —com més tard amb *Crits i murmuris*— he arribat al límit de les meves possibilitats. Que, amb plena llibertat, he vorejat aquells secrets sense paraules que només la cinematografia és capaç de fer sortir a la llum" (Ingmar Bergman).

Full Metal Jacket / La jaqueta metàl·lica

Filmoteca de Barcelona, av. de Sarrià, 33.
Data: 14.05.2008 Hora: 17.00
Stanley Kubrick, 1987. EUA. 116'

És una aportació de Kubrick al tema de la guerra del Vietnam, en la mateixa línia antibel·licista ja marcada a *Paths of Glory*. Des de la preparació dels futurs soldats —quasi un film dins el film— fins al seu "bateig de foc" en el camp de batalla, el film intenta tan sols "mostrar" uns fets que es condemnin tots sols.

Marta Gil
Estudiant de Filosofia

Cant coral i associacionisme

Des de temps immemorials la música i les persones han estat unides per una força estranya i profunda. Diuen que tal vegada sigui la música el mirall de l'ànima humana —de les seves grandeses i misèries—, i si és l'art la més bella forma d'expressió humana, la música és sens dubte la més profunda de les arts, omnipresent en tots els temps i tots els pobles. I quan són veus que s'uneixen i es fonen en un sol cant, en un tot comú, llavors sentim el cant —coral— d'un poble o comunitat, una preciosa i commovedora comunió, com la dels que alcen castells al cel, o la dels patumaires enmig de la plaça. És el sentiment de comunitat que expressa el cant dels esclaus negres a les plantacions, el dels creients de les religions i sectes més diverses en entonar els seus cants, és el dels revolucionaris que canten *A les barricades*, *La Marsellesa*, *La Internacional*, *L'Himne de Riego*, el dels nacionalistes que canten *Els segadors*...

Sigui com sigui, el cant coral al nostre país ha arribat fins als nostres dies, i és molta la gent que forma part de les associacions corals que hi ha arreu del territori, una vasta xarxa associacionista que té les arrels a mitjan segle XIX. Eren els dies grisos i optimistes de la rosa de foc, dels ateneus i els cors de treballadors que cantaven a un nou món sota la batuta del mestre Clavé, patriarca del cant coral popular a Catalunya¹. Eren els Cors Clavé, que van popularitzar el cant coral al nostre país. Arreu apareixien associacions corals, alguna prou potent per erigir-se un temple propi: fa cent anys i pocs dies l'Orfeó Català inaugurava el seu Palau de la Música Catalana.

Però a la majoria d'agrupacions corals prima l'amor al cant coral, sense tanta grandiloqüència. Ressona en el meu record una cançó desenfadada que deia, "cantem perquè volem": totes aquestes associacions són plenes de gent que

canta perquè vol i en té ganes, perquè li surt de dins i perquè sí. Són gent pròxima que cerca alguna estona a la seva vida per trobar-se amb altres persones i cantar: amics, companys, familiars, coneguts i saludats, ens fan veure la magnitud de la presència del cant coral a casa nostra. A la nostra mateixa universitat hi ha el Cor de la UB i altres cors en algunes facultats, amb presència de gent de totes les edats i procedències.

Em deia l'Heura Marçal, contralt al cor de la universitat, que el més important és que t'agradi cantar i fer-ho amb altra gent, aquest sentir-te part d'un projecte comú, la idea de compartir —en aquest cas, les veus. Segurament les motivacions són sempre similars, i és que, certament, el cant coral té en essència elements prou interessants com aquest unir-se en un projecte comú, o la seva importància per a les minories, "perquè serveix sovint com a instrument per a la identitat cultural i per a la preservació d'una cultura i d'una llengua".² Hi ha projectes on el cant coral s'utilitza per a la integració de minories culturals o per promoure el diàleg interreligiós o intercultural i fomentar així la tolerància entre les religions i cultures. És una via, una porta oberta que ens deixa el cant coral per a la integració i la cohesió social,

perquè quan les veus s'uneixen les fronteres i les diferències s'esfondren, i tots i cadascú dels membres del cor queden ja per sempre units per lligams incomprendibles però més forts que la sang.

I si ara que llegeixes això és un vespre de divendres i el pes de la ciutat t'aixafa, potser quan baixis a agafar el metro o els ferrocarrils a la plaça de Catalunya et deixaràs seduir per les veus dels cantants de l'Institut de Gospel de Barcelona, i seràs tu, avui, un altre badoc embadalit que escapa de les presses de la vida urbana. I potser demà seràs tu qui ens espanti els fantasmes amb el teu cant, en un carrer, escenari o potser al cor de la nostra universitat, que està obert a tothom.

< <http://cor-ub-ghif.blogspot.com/> >

Ramon Massana
Estudiant d'Antropologia Social i Cultural

1. Aquest personatge va donar peu a la tesi doctoral del professor Jaume Carbonell, del Departament d'Història de l'Art de la nostra universitat: *Josep Anselm Clavé i les societats corals a Catalunya (1850-1874)*.

2. Conclusions a la Reunió d'Experts de Cant Coral del Mediterrani. Barcelona, 2006.

Trepitjant la zona

Mercats medievals

S'acosta l'estiu i, amb ell, l'època de les fires i els mercats medievals, ja que és en aquesta època quan més en podem visitar a Catalunya. Són espais on podem trobar tota una sèrie d'activitats, espectacles i gastronomia ambientats en l'època medieval.

És una sensació molt agradable passejar per un carrer d'algun petit poble o d'alguna petita ciutat i trobar-se gent vestida amb robes de l'època i que et diguin frases com: "Fes ton ofici, que tot l'altre és vici", com si realment haguessis fet un salt en el temps i estiguéssim vivint en directe l'edat mitjana.

Els carrers guarnits, escenificacions i espectacles que ens fan posar en situació i sentir-nos part de la història, mostres dels oficis més antics (com ara terrissaires, picapedrers, cistellers, llauners, etc.), productes artesanals, menjars de l'època, música me-

dieval, cercaviles, etc. Aquestes són algunes de les coses que podríem trobar en un mercat medieval; en alguns, fins i tot podem trobar activitats com tir amb arc. Ara bé, per molt que intenti explicar com és un mercat medieval, la veritat és que s'ha de viure, s'ha de sentir.

Un dels mercats medievals més conegut és el de Vic, fet que reflecteix com n'era d'important aquesta ciutat durant l'època de l'edat mitjana. Hi podem trobar els venedors al carrer vestits de l'època, els petits carrers plens de parades amb menjars tradicionals, espectacles i actuacions a la plaça Major, carruatges i moltes més coses fascinats. Tot i amb això, haurem d'esperar una mica més per veure'l aquest, ja que és al mes de desembre.

Lourdes Rodríguez
Estudiant d'Empresarials

Aquest estiu podem visitar aquests mercats i fires medievals:

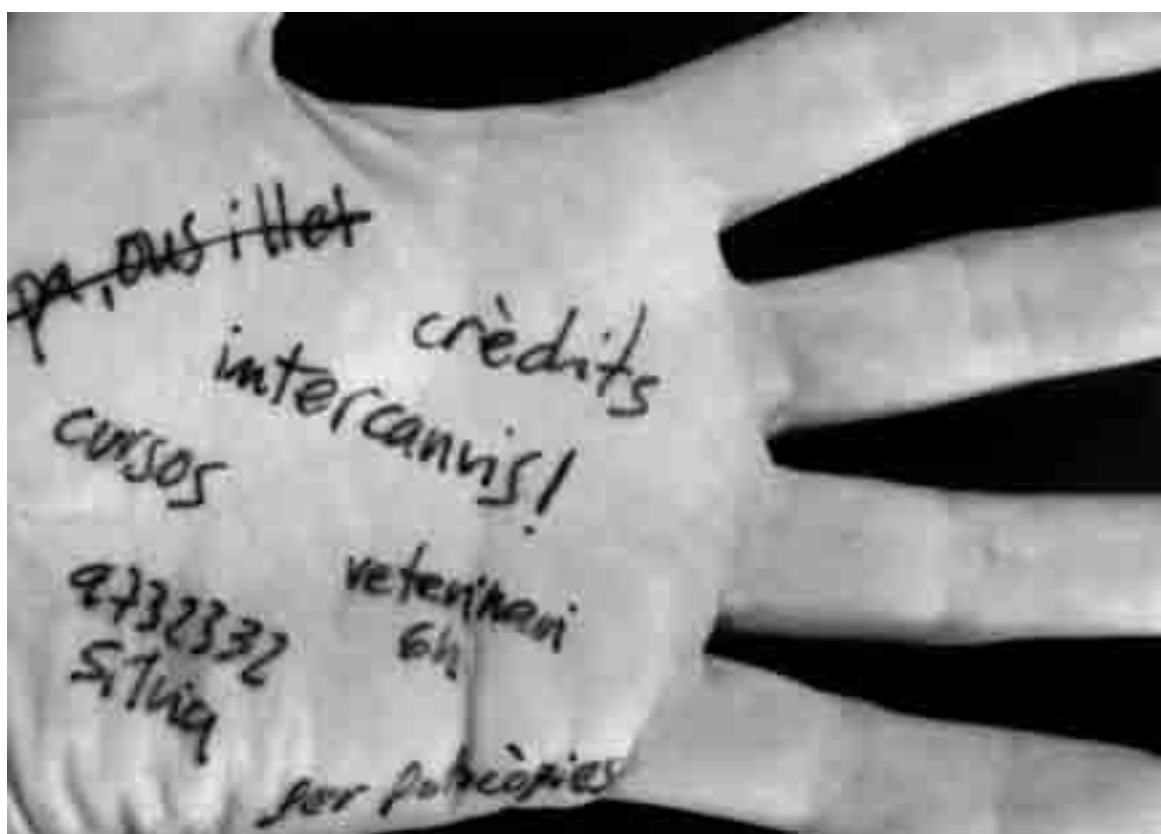
Setmana Medieval
Montblanc (Conca de Barberà)
Del 18 al 27 d'abril

Mercat Medieval
Bagà (Berguedà)
Del 17 al 20 de juliol

Mercat Medieval i Artesanal
Palau-Solità i Plegamans
(Vallès Occidental)
28 i 29 d'abril

Mercat Medieval
Guimerà (Urgell)
11 i 12 d'agost

Mercat Medieval dels Canonges
La Seu d'Urgell 7 i 8 de juny

Zona de teatre

Els titelles. Un món per descobrir

Senyores i senyors!

Nens i nenes!

Petits i grans!

La Fira de Teatre de Titelles de Lleida ja s'acosta!

Si encara no coneixeu la ciutat de Lleida i us ve de gust anar-hi; o si, per contra, en sou habituals transeünts, però encara no heu descobert l'activitat que us proposem a continuació... aquest és un dels moments en què la capital de la Terraferma llueix més. Els racons més emblemàtics —la plaça de la Paeria, la plaça de la Catedral, el pati de l'IEI i un llarg etcètera— s'omplen de petits personatges que arriben d'arreu del món, i també de casa nostra.

Els uns amb fils que els doten de mobilitat, els altres han nascut d'una barreja d'andròmines reciclades, n'hi ha que continuen sent humils peces de roba que cobren vida, altres són ginys que s'adapten al cos humà convertint-lo en titella... Tots ells ens expliquen històries meravelloses, fantàstiques... ens conviden a entrar al món màgic de la imaginació sense límits.

Cada d'any la celebració d'aquest esdeveniment correspon al primer cap de setmana de maig. El temps acompanya, doncs, a gaudir dels espectacles a l'aire lliure, ja que queden enrere el fred i la boira que regnen a Ponent durant l'hivern; i alhora encara no ha arribat la

intensa calor d'estiu, pròpia també de la zona. Enguany, el 19è ja, a més, coincideix amb el pont. Per tant no teniu excusa! Són quatre dies els que podeu triar d'anar-hi: 1, 2, 3 i 4 de maig.

Durant els dies esmentats tot s'omplirà de colors, il·lusions... Si considereu que ja heu crescut massa per anar a veure espectacles d'aquest tipus, desenganyeu-vos, despullen-vos de prejudicis i atreviu-vos a endinsar-vos en un món que no coneix edats. Si observeu les cares de la canalla davant de les actuacions de les companyies titellaires us adonareu que no s'estranyen si seieu al seu costat. I encara més, si apreneu d'ells, els imiteu i us deixeu endur per l'espectacle, en gaudireu com no havíeu imaginat. De totes maneres al programa de la Fira podeu trobar els espectacles classificats en infantils, familiars, juvenils i adults; que us permetran tenir un criteri d'elecció amb anterioritat. Altrament, és important remarcar que la majoria d'espectacles són gratuïts, tret d'alguns que es fan en espais tancats, com el teatre municipal, i són de pagament... però no patiu, els preus s'adapten a totes les butxaques.

La Fira està organitzada des del començament pel Centre de Titelles de Lleida, una entitat amb una trajectòria sòlida, que compta amb una dilatada experiència en aquest món, i que té diversos espectacles de facturació pròpia que mantenen en escena durant tot l'any per diferents indrets.

El Centre de Titelles planteja aquest esdeveniment com una plataforma de mercat per als titellaires, un espai en què les companyies es mostrin davant de futurs programadors, de tal manera que el món del teatre de titelles no deixi de girar. El Centre té uns criteris clars i exigents a l'hora d'escollir les companyies participants, cosa que repercuteix

en l'altra vessant de la Fira, la lúdica, ja que això ens possibilita als espectadors amants dels titelles d'assistir a muntatges de gran qualitat.

Per una altra banda, i paral·lelament a la programació, trobem un seguit d'activitats que la complementen. Si ens fixem en els aparadors del centre de la ciutat veurem una exposició de titelles que l'alumnat de diferents escoles ha creat especialment per a l'ocasió.

A la mateixa zona, podrem fer un tomb per la fira d'artesans de titelles, i endur-nos a casa un d'aquests personatges que, de ben segur, ens hauran fet passar una bona estona. I alhora, des de les darreres edicions, s'ha posat en marxa un concurs fotogràfic.

Si amb tot això se us ha fet la boca aigua, he aconseguit el meu propòsit. Per tant no espereu més! Connecteu-vos al web de la Fira de Titelles per poder seguir de prop totes les novetats: www.firatitelles.com

Núria Mateu
Estudiant de psicologia

Zona de cinema

L'objecte de desig, en la nostra mirada

El desig es conjuga amb la mirada. Allò que ens agrada és dins nostre, com a idea, i es materialitza en un objecte determinat, seguint un moviment intern i no pas un d'extern, provinent de l'objecte de desig. Així doncs, la nostra mirada és l'encarregada d'articular el nostre desig, i ho fa d'una manera metonímica, o sigui, llliscant pels objectes en què ha focalitzat la visió, definint i contornejant l'ombra d'allò que ja corre per les seves venes, de vegades enganyant-se i d'altres tan sols cedint espai al joc aleatori. És en el subjecte de desig on es genera l'objecte. Ara us deuen preguntar, i per què tot aquest discurs sobre l'objecte i el subjecte de desig en un article sobre cinema? Doncs és, precisament, perquè el cinema és l'art de la mirada, l'art que ha posat en pràctica aquesta fascinació envers l'objecte.

Tant el cinema com la fotografia representen imatges creades des d'un punt de vista determinat, des d'una mirada determinada. Nosaltres, com a espectadors, quedem encisats per aquesta mirada que ens ofereix el cinema, per aquesta finestra oberta al món per on nosaltres, com a *voyeurs*, podem mirar.

L'articulació de l'objecte de desig a través de la mirada em serveix per parlar d'una pel·lícula on hi ha un claríssim doble moviment de creació de l'objecte de desig: un d'interior, posat en pràctica pels mateixos personatges, i un d'exterior, posat en funcionament a través de la càmera, la qual funciona com a creadora d'una mirada desitjant, el forat del pany per on se'ns permet mirar. La pel·lícula a què em refereixo és *In the mood for*

love (2001), dirigida per Wong Kar-Wai. No es tracta pas d'una història d'amor convencional; el mateix director diu que no volia filmar una pel·lícula sobre l'assumpte amorós ja que hauria estat massa avorrit, massa previsible i tan sols hi hauria hagut dos finals previsibles: o marxen junts o cadascú torna a fer la seva vida. El que de veritat li interessava mostrar era la manera de comportar-se de la gent i com es relacionaven entre ells en les circumstàncies d'aquesta història, la manera com guarden i comparteixen secrets¹. La pel·lícula està rodada des del punt de vista dels veïns, ja que quan ets veí sempre hi ha alguna cosa que no pots veure i t'has d'imaginar. L'alta densitat de l'espai s'aconsegueix mitjançant la utilització d'objectes que s'interposen entre la càmera i la imatge, obstaculitzant la visió total, i d'aquesta manera s'aconsegueix crear un vincle més estret entre el públic i els protagonistes de la història. La posada en escena es basa en moviments mínims i curts, aconseguint altra vegada una certa distància entre el públic i la història, com si estiguéssim darrere d'alguna cosa, espiant.

In the mood for love és també una pel·lícula sobre la nostàlgia de la memòria, d'un passat d'una ciutat, d'una època i d'un "possible" amor.

L'època que rememora Wong Kar-Wai és la del Hong Kong de principis dels anys seixanta, moment que el mateix director va viure. Així doncs, l'entorn és el que crea la història, en certa manera, i la manera de rodar vol donar un paper rellevant a aquest entorn per tal de demostrar que la història d'amor dels protagonistes no és l'única cosa important en el món.

Es tracta d'una història plena de tensió i carregada de probabilitats, en la qual l'exercici serà més aviat imaginar i interpretar i no pas un simple deixar-se guiar per un guió acotat i per uns plans i seqüències explicatives. Tant si ens deixem portar per la fascinació de la imatge i la música d'aquesta pel·lícula, com si ens decantem més per formular una teoria hipotètica sobre el perquè de la renúncia dels personatges a viure una història d'amor, sempre estarem gaudint d'una obra mestra que no ens deixarà mai indiferents. I com les paraules que acaben la pel·lícula, "El seu record ens mirarà a través d'un cristall cobert de pols. Ja sabem que el passat és allò que es pot veure, però no tocar. I tot allò que es veu és borrós i confús".

Laura Pla Aumatell
Estudiant de Teoria de la Literatura i
Literatura Comparada

1. KAR-WAI, Wong. "Entrevista amb el director", a HEREDERO, Carlos F. *La herida del tiempo: el cine de Wong Kar-Wai*, Valladolid: Semana Internacional de Cine de Valladolid, 2002, pàg. 227.

Any Rodoreda 1908-2008

En els darrers temps han sorgit infinitat de celebracions i centenaris, i, precisament aquest any més que altres hi ha una data a celebrar pels aficionats a la literatura catalana: som davant de l'any Rodoreda, perquè es commemora el centenari del seu naixement. I és en motiu d'aquesta efemèride que la Fundació Mercè Rodoreda (Institut d'Estudis Catalans), la Institució de les Lletres Catalanes i l'Institut Ramon Llull consideren cabdal la celebració d'aquest Any Rodoreda.

Probablement tothom sàpiga de qui estem parlant, i pels qui no ho saben només es pot dir que està considerada una de les escriptores més importants de la narrativa catalana contemporània i també amb una gran transcendència en l'àmbit internacional. És per això que la seva obra ha estat traduïda a gairebé una trentena d'idiomes i en destaquen títols tan coneguts com *La plaça del Diamant* o *Mirall trencat*. També sobresurten altres obres com *Aloma*, *El carrer de les Camèlies*, *Jardí vora el mar*, *Quanta, quanta guerra...*, *Vint-i-dos contes*, *La meva Cristina i altres contes*, *Semblava de seda i altres contes* i *Viatges i flors*.

En vista a la celebració d'aquesta efemèride s'ha programat tota una sèrie d'activitats tan diverses com exposicions, rutes literàries, espectacles, activitats educatives... que es duran a terme al llarg de tota la geografia catalana. Es tracta de difondre a escala universal la seva figura i la seva obra. També hi ha l'objectiu de poder ajudar a la internacionalització de la llengua i la cultura catalana perquè no hem d'oblidar que la genial escriptora és fruit de la seva vida personal i de la situació enormement convulsa socialment que li va tocar viure, com la Guerra Civil, la dictadura, l'exili...

Algunes de les seves obres han ultrapassat el paper de la novel·la i s'han convertit en pel·lícules o obres de teatre, com per exemple *La plaça del Diamant* —qui no ha sentit parlar mai de la Colometa!. La pel·lícula i la recent estrenada obra de teatre no han fet més que engrandir el mite que ja de per si era gran, però a la vegada han plasmat visualment les aventures que generacions de catalans i lectors s'havien imaginat al seu cap. També altres obres com *Mirall trencat* s'han pogut veure per televisió en espectaculars muntatges ambientats en l'època.

En la societat actual tendim a valorar les persones i l'obra quan els autors ja no hi són i no poden ser partícips d'aquest reconeixement. A Mercè Rodoreda també li va passar una cosa similar, perquè ha estat amb el pas del temps que se l'ha reconeguda encara més. Precisament la celebració de l'Any Rodoreda s'entén com un gran reconeixement més a la seva obra i al paper que va tenir, al llarg de totes les circumstàncies que va viure, dins de la societat i la cultura catalanes. No es pot més que reconèixer i celebrar que Mercè Rodoreda s'ha convertit en un clàssic i un referent de la narrativa catalana, com així ho demostra el fet

que algunes de les seves obres siguin de lectura obligatòria durant etapa educativa.

En aquest punt, només em queda emplaçar-vos a tots i a cada un de vosaltres a la lectura, perquè amb la lectura aconseguim obrir la ment i viure en espais i vides diferents. També, la gent que no coneix Mercè Rodoreda, us animem a llegir les seves obres o a participar en alguna de les múltiples activitats que es duran a terme al llarg de tot l'any per saber-ne més. Els qui ja la coneixeu, aquest és el moment ideal per descobrir Mercè Rodoreda com a persona, en les diferents exposicions o bé en la participació en una ruta literària, per exemple. Podeu consultar un calendari amb les activitats previstes i en les poblacions que es duran a terme, així que no hi ha excusa per quedar-vos tot l'any sense visitar ni formar part de cap de les múltiples activitats que s'aniran celebrant.

Per a més informació, consulteu:
www.anyrodoreda.cat

Adelina Itó
Estudiant de Biblioteconomia

Zona d'art

Una tarda amb el pintor Isidre Vicens

*L'art no expressa el que és visible,
més aviat fa visible*
KLEE

Diuen que els impressionistes temien el negre; no el pintaven perquè per a ells no existia en la realitat. N'hi ha força, de negre, als quadres d'Isidre Vicens. El que no hi ha, en canvi, són ombres, penso, mentre m'enfilo pels carrers empedrats de l'antic call jueu de Girona. Ara, als seus noranta anys, retorna als colors primaris de Montfullà, "sense grisos", que són els dels seus orígens vitals i artístics. "Em torna a venir la manera de pintar que jo feia al principi", diu, mentre m'ensenyava el quadre en què està treballant al seu estudi. Enretira el cavallet perquè el sol de la tarda que entra a les golfes de l'hotel Bellmirall no malmeti la pintura encara fresca.

La passió de la pintura li ve de petit: "És el que sóc", diu senzillament. Als sis anys va agafar el tifus i durant els sis mesos posteriors de convalescència s'imaginava figures estranyes tot mirant les bigues del sostre del llit estant. Més tard, quan va sentir parlar per primer cop d'Amèrica, un continent separat pel mar que tampoc no havia vist mai, s'estava hores i hores contemplant els núvols on esperava veure-hi algun vaixell. Era un nen baixet i prim, introvertit i observador que va decidir abandonar el col·legi quan, als vuit anys, va arribar a casa amb la mà inflada el primer i únic dia que el mestre el va castigar. Es va quedar a casa, a pagès, on "era completament lliure" i en aquell entorn natural va aprendre primer a dibuixar que a escriure.

Als tretze anys va començar a treballar a la fàbrica, on aprofitava els moments lliures per omplir amb traços de llapis racons de paret i caixes de cartró. Això va cridar l'atenció d'un altre treballador, que pintava, i el va dur amb el mestre Aguilera perquè li donés classes. Amb ell va aprendre molt, sobretot dibuix, durant els següents cinc anys. També va començar a anar a la biblioteca de Salt, on va llegir tota mena de

llibres i fullejava revistes franceses que no entenia però que contenien reproduccions de pintures dels impressionistes francesos, dels expressionistes alemanys i de l'anglès Turner, entre d'altres, que el van impactar.

Isidre Vicens té molta memòria i s'esplaiava parlant dels anys d'infantesa. El seu primer record es remunta al dia que va néixer el seu germà petit, quan

ell tenia dos anys i deu mesos i veia per primer cop la neu. Sembla que tingui els records ordenats en un fil que va descabdellant entre anècdotes i reflexions. Asseguts al sofà, de cara als seus quadres, anem bevent aigua durant l'entrevista, ell perquè se li asseca la gola "de tant xerrar" i jo per acompanyar-lo. L'habitació es va tornant vermella per la llum del sol cada cop més baix i se senten tocar sis vegades les campanes de la catedral quan se m'acaba la cinta de la gravadora. A partir d'aquest moment començo a transcriure frases ràpides a la llibreta i la mirada de Vicens, ara més relaxada, es va allunyant, potser cap a algun dels seus espais pictòrics.

Més que per etapes l'obra d'Isidre Vicens es podria ordenar en espais temàtics que corresponen a llocs reals on ha estat. "Només puc pintar el que he vist i sentit" i per això ha anat a buscar les imatges que l'atreïen. No hi ha figures humanes a les seves pintures sinó la petjada de l'home en el paisatge. La guerra va ser també un espai, imposat, del qual no li és gens fàcil parlar. Només tenia dinou anys quan el van mobilitzar, "era un noi molt sensible que rumiava molt i que no m'havia barallat mai amb ningú". El 1939, quan es retirava la seva brigada al front de Terol, hi va haver una gran matança al pas entre dues muntanyes però ell va sobreviure gràcies a l'estratègia que havia après a l'escola d'instrucció militar d'enfilarse dalt d'una de les muntanyes. "Per un rec petit em vaig escapar entre les línies de la trinxera i vaig córrer mentre sentia els soldats d'en Franco que sopaven i cantaven a pocs metres, fins que vaig arribar, encara de nit, a la carretera. Vaig entrar a una barraca on hi havia un noi molt espantat, plorant. Vam marxar junts quan clarejava però ja sentíem els tancs de lluny que s'apropaven. Ens van agafar però, encara sortí, sense el fusell a la mà perquè sinó ja ens hagueren mort".

Després de la batalla de Terol, però, el van tenir per mort durant dinou mesos i la seva mare el va plorar. Mentrestant, l'enviaven al camp de concentració de

Bilbao, després a Màlaga i d'aquí a la presó de Girona, d'on en va sortir el 1943 sense haver estat mai jutjat. Durant aquests quatre anys va fer molts dibuixos a llapis que se li quedaven quan ingressava a cada presó, excepte els que va fer en una llibreta que es va poder amagar a la roba. Es tracta, potser, de l'únic espai de l'obra d'Isidre Vicens on la figura humana n'és la protagonista, tot i que "no dibuixava la part tràgica sinó la psicològica".

"Em vaig refer a Montfullà. Durant tot un any només vaig menjar coses bullides. I al cap de nou mesos d'haver arribat vaig fer un quadre que, crec, és el millor que he fet mai". Es va reincorporar al seu art i va substituir el carbó pel color. El 1954 va començar a donar classes de pintura però "el món havia canviat, jo ho intuïa, i aquí no hi havia cap llibre per ensenyar pedagogia de la pintura". El 1956 va decidir anar-se'n a París on "se'm va obrir el món. Viví en un hotel barat, llegia i aprenia molt. Només al primer any vaig fer trenta-cinc quadres i dibuixos a pilons".

Se li humitegen els ulls quan recorda la primera vegada que va ser davant d'un quadre de Van Gogh i es va atrevir a tocar-lo una mica, emocionat. "En Van Gogh el comprenc ben bé; és mentida que fos boig. Va passar molta gana i es perd el sentit quan passes gana. Recordo que una vegada menjant sopa de pa a la presó em vaig pensar que el pa era carn i estava convençut que en menjava, de carn. Neuròtic sí que ho estava. Però la pintura de Van Gogh té un sentit religiós que fa que, en una còpia de qualsevol dels seus quadres, es perdi la part espiritual". Hi ha també misticisme en els ocres dels camps llaurats de Castella i de Los Monegros o a les estepes blavoses de Las Alpujarras andaluses que pinta Vicens. La terra es menja el cel com si la realitat més immediata s'imposés a l'horitzó. "El misticisme que he pintat als quadres ve de mi i no té res a veure amb la religió. Tinc una tendència pels paisatges desèrtics. Encara que sempre m'ha quedat la recança de no haver-hi anat m'atrau el desert i la classe de vitalitat que hi ha".

Des que es va instal·lar definitivament a Girona, tot i que a Catalunya ha trobat també motius pictòrics, no ha deixat de buscar aquest desert en altres paisatges d'Espanya. "M'han interessat molt Los Monegros. He sentit a la pell els colors cendra d'aquests llocs. Al matí m'emportava tres pomes, dos plàtans i una ampolla d'aigua i no tornava fins al vespre. M'asseia allà, escoltava els ocells, les serps, les rates... Hi ha molta vida que no veus si no et pares a escoltar-la. Hi ha un moment que el paisatge, durant cinc minuts, és una meravella: el vent, els núvols que corren, la terra quieta... i quasi sents la fressa de la terra". La terra també parla de les condicions de l'home que hi viu. Els camps llaurats o les cases de La Chanca, a Almeria, suggereixen l'humanisme d'una mirada que reposa en uns colors i en fa uns altres. Són com les marques de guix fetes per nens a les portes tancades o com els arbres cremats, una petjada més del temps.

"La pintura, l'has d'estimar", conclou. "Els expressionistes no respectaven la interrelació que hi ha en el color. I els impressionistes tampoc l'estimaven del tot, el color, ja que no utilitzaven el negre. La pintura, si l'estimes i la comprens, és com fer un petó natural a una noia. Si no saps la teoria dels colors, els colors se't resisteixen; però quan la coneixes sembla que el color vingui amb tu. Jo he estudiat molt la teoria del color, però continua sent un misteri".

Quan surto de la casa d'Isidre Vicens ja és fosc. El color del cel ha canviat en poques hores. Miro amunt i penso en la por dels impressionistes i en la idea subjectivista de Klee. Potser el fet que existeixi o no un determinat color a la natura és irrellevant si la nostra pròpia mirada intuïtiva acaba interpretant la realitat. Vicens, que ha dedicat la vida a l'art, no ha deixat de cercar l'expressió d'aquest misteri. Baixo les escales del Carrer de la Força mentre sonen vuit campanades. És negra nit.

Irene Tarrés
Estudiant de Filologia

Ciberzona

ARGUMENTA

ub.edu/sl/argumenta

Què és Argumenta?

Argumenta és una eina multimèdia per a l'aprenentatge autònom del català de l'alumnat universitari. Està formada per dos productes digitals modulars: d'una banda, un recurs de consulta virtual sobre com produir textos —escrits i orals— acadèmics i professionals competents i, de l'altra, un producte formatiu de nou serveis lingüístics universitaris —universitats de Barcelona, Autònoma de Barcelona, Politècnica de Catalunya, Pompeu Fabra, de Girona, de Lleida, Rovira i Virgili, Oberta de Catalunya i de Vic— que es basa en les línies pedagògiques pròpies d'aquest context.

Per a què serveix?

Amb Argumenta, l'alumnat té a l'abast una ajuda doble. En primer lloc, material per elaborar escrits i discursos rigorosos des del punt de vista lingüístic, adequats a qualsevol situació comunicativa dins de l'àmbit universitari o professional. En segon lloc, un mitjà per conscienciar-se sobre la situació sociolingüística catalana, en general, i uni-

versitària, en particular, i prendre-hi actituds conseqüents per actuar respecte de la diversitat lingüística en les situacions quotidianes de la vida acadèmica.

Com s'hi accedeix?

Tot i que el projecte Argumenta es va dissenyar al Servei de Llengües de la UAB, juntament amb el Servei de Llengües i Terminologia de la UPC, actualment s'hi pot accedir des de qualsevol dels nou serveis lingüístics universitaris que l'han creat. Per exemple, s'hi pot entrar des de la pàgina web dels Serveis Lingüístics de la Universitat de Barcelona, (www.ub.edu/sl/argumenta).

Com s'hi navega?

Navegar per Argumenta és senzill i es pot fer de manera intuïtiva. Per començar, en la pàgina d'inici cal triar una de les dues opcions: o bé veure el material d'una manera més acadèmica i directa —amb una entrada per a cada contingut en format HTML— o bé d'una manera més interactiva i visual

—per mitjà d'un còmic format per 24 vinyetes en format *flash*.

Quins en són els continguts?

Sigui quina sigui l'opció de navegació triada, Argumenta té un total de 24 apartats —apunts, resum, fitxa, lectura ràpida, exposició oral, examen, carpeta d'aprenentatge, argumentació, hipòtesis, prevenció del plagí, diccionaris, terminologia, correcció i traducció, llengua virtual, producció de textos, ressenya, pòster, article, informe, redacció de webs, currículum, entrevista de feina, tria de llengües i acollida lingüística— que inclouen exemples, ampliació de continguts, recursos bibliogràfics, fitxers d'àudio i transcripcions. A més, també es preveu la possibilitat d'imprimir tots els continguts, fet que permet treballar-hi sense connexió.

Quines visions de futur té?

Tot i que actualment Argumenta ja és un producte tancat, se'n preveu una actualització constant d'acord amb diversos aspectes, com ara els suggeriments de les persones usuàries —que es poden fer per mitjà de l'adreça de contacte i l'enquesta de valoració del producte que hi ha en la pàgina web— i la vigència del material que s'hi incorpora. A més, l'equip formatiu apunta cap a reptes varis, entre els quals hi ha la lectura plurilingüe en castellà i anglès, entre altres llengües, de part del material amb l'objectiu de reflectir i naturalitzar l'experiència lectora multilingüe a què està exposat l'alumnat universitari, o l'especialització lingüística de cada disciplina o gènere universitaris.

Eva Gomàriz
Estudiant del doctorat
en Llenguatge i Variació

自分の目標の大学を探そう。他の学生が
 勉強をしたり、働いたりする事は、いつも
 刺激的な事です。

新しい仲間を見つけたり、いろいろなも
 ので行動様式に出会ったり、文化的にもや
 まり未知のものを知る機会を得たり。ま
 まさまざまな可能性があります。また、入学
 準備や住居探し、友達と出かけたりのめ
 にも、海外と言葉やコミュニケーションの
 壁にまで出たりもするものです。

当バセロナ大学は、「大学生活のための
 生活ガイド」で、初めて本大学に来る人々
 に、到着前から大学時代のエンタウに
 必要な慣しや準備などを盛り込んだもの
 を提供し、また最初から大学生活のいろ
 いろな分野との向きを、この冊子のページが
 より迅速であるように、また個人的な関
 心も出来る限りスムーズに案内するように
 編集してこの小さなガイドブックをお出
 けします。

カタルーニャ国際センター

<http://www.ub.edu/sl/ca/f/estiu/>

Els Serveis Lingüístics de la Universitat de Barcelona han editat el Vocabulari de belles arts, dins la col·lecció de Vocabularis Universitaris de la Xarxa Vives d'Universitats.

L'obra conté 948 entrades en català amb equivalències en castellà i anglès, i recull termes de tres disciplines: pintura, escultura i gravat.

L'edició ha estat coordinada per la Comissió de Dinamització Lingüística de la Facultat de Belles Arts, presidida actualment per Miquel Planas.

La selecció terminològica i la revisió conceptual l'han duta a terme els professors Gerard Sala, Eduard Serra, Francesc Orenes, Eugènia Agustí i Eloi Puig. La revisió lingüística ha anat a càrrec dels Serveis Lingüístics de la UB.

Благодаря Университетскому Разговорнику, изданному Барселонским Университетом, все те, кто приезжает к нам впервые, получат необходимое количество выражений и лексики, которые помогут им в общении с людьми, чтобы проживание и контакт с разными сферами университетской жизни были наиболее удобными и простыми с первой минуты.

Quatre paraules amb... LLUÍS LÓPEZ FRUCTUOSO

Quines llengües has estudiat al llarg de la teva vida?

Doncs durant l'ensenyament primari vaig estudiar francès i vaig veure que m'agradava molt i que m'anava bé. Aleshores, a 14 anys, vaig sentir a parlar d'una llengua internacional neutral des del punt de vista polític que es diu esperanto i me'n vaig comprar un diccionari de butxaca, que anava fullejant. Al cap de poc temps em vaig assabentar que prop de casa feien un curs gratuït d'esperanto i vaig començar a aprendre'l com a llengua que prescindeix dels factors polítics o econòmics pels quals s'imposa una llengua en les comunicacions internacionals i que fomenta la fraternitat entre els éssers humans i respecta la seva llengua materna. Després, en el primer curs del batxillerat, vaig començar a estudiar anglès i, a més, en el segon curs vaig entrar en contacte amb el llatí i em vaig adonar que no era una llengua tan complicada com m'havien dit. En el tercer curs del batxillerat vaig començar a estudiar el grec clàssic. Val a dir que em va agradar molt l'estudi d'aquestes dues llengües antigues, amb l'afegit de conèixer les cultures on van sorgir. A la UB vaig fer filologia catalana. Quan vaig acabar la carrera, m'hauria agradat estudiar una altra filologia, però finalment vaig decidir anar a l'Escola Oficial d'Idiomes Barcelona Drassanes (EOIBD) i tastar-hi idiomes diferents, ja que tinc la teoria que les llengües són una creació tan meravellosa que no hi ha ningú que pugui dir que domina completament una llengua; per tant, prefereixo sentir-me impotent en unes quantes llengües a estudiar-ne només una i sentir-me impotent en aquesta única llengua. Així, vaig començar a estudiar el basc l'any 1993 a l'EOIBD.

El Lluís ha col·laborat durant molt de temps amb els Serveis Lingüístics. És corrector, traductor, terminòleg i moltes coses més. Actualment treballa al Servei Lingüístic de la Confederació de Comerç de Catalunya i al setmanari *El Triangle*. Tanmateix, la relació del Lluís amb les llengües va molt més enllà de la feina. En aquest número de la revista, aprofitant que enguany se celebra l'Any Internacional de les Llengües, hem volgut tractar de la diversitat lingüística, del multilingüisme, i per tot plegat hem cregut interessant parlar amb el nostre amic Lluís.

Quin criteri has seguit a l'hora de triar les llengües que has estudiat?

Triava llengües de grups lingüístics diferents per no tenir-hi interferències. L'any següent d'haver començat a aprendre basc, em vaig matricular d'alemany; el següent, d'àrab, i l'altre, de rus, de manera que em dedicava a quatre idiomes ben diferents. A mesura que acabava el darrer curs d'un idioma, en començava d'altres, però en aquest cas llengües romàniques: l'italià, el francès i el portuguès. Pel que fa a aquestes tres llengües, hi tenia algunes interferències divertides; però, de fet, hi trobava més avantatges que no pas inconvenients, ja que tenia més referències i podia deduir moltes paraules d'origen romànic. Altres llengües que també he estudiat a l'EOIBD i que encara no he acabat per motius laborals són el grec modern i el neerlandès. També he assistit a cursos introductoris de romanès en aquesta mateixa escola; de suec, a l'Escola d'Idiomes Moderns de la UB, i de finès, al Centre Cultural Nòrdic. He tastat una mínima part de la diversitat lingüística, poc més d'una dotzena de llengües, però al món n'hi ha més de 6.000...

Has passat la vida a l'escola d'Idiomes...

Sí, 12 anys, del 1993 al 2005. Durant aquest període vaig decidir treballar als matins amb horari intensiu, de manera que a les tardes sempre anava a escola i, a més, amb molta disciplina, ja que tenia classes fins a les nou del vespre i després a casa, d'onze a una de la nit, feia els deures.

Què t'ha animat a aprendre tantes llengües?

Doncs he tingut la sort de trobar una activitat que m'agrada i per a la qual tinc una certa facilitat. A més, m'ho passo molt bé comparant paraules i estructures gramaticals, imaginant l'origen dels mots i entrant en contacte amb la cultura pròpia de cada llengua, per exemple: escoltant música de qualitat (*pop, rock, etcètera*) que no sigui cantada en anglès.

Per què vas començar a estudiar basc?

Perquè a la facultat vaig cursar dues assignatures optatives d'aquesta llengua i em va interessar molt el fet d'estudiar una llengua que forma part de la riquesa lingüística de la península Ibèrica i que és la més antiga d'Europa, d'origen desconegut i amb una sintaxi completament diferent de la romànica. Per a mi, estudiar una llengua tan antiga, difícil i diferent és un desafiament intel·lectual.

Ara treballes al matí i a la tarda: continues l'aprenentatge?

Sí, intento llegir premsa en altres idiomes i mirar programes informatius en canals internacionals per satèl·lit. Si m'interessa una notícia d'àmbit internacional, busco un canal del país on s'ha produït i intento entendre el que en diuen els locutors nadius.

Moltes gràcies Lluís.

Gràcies a vosaltres.